

စာစဉ် ၁ - နိုင်ငံတကာ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးပံ့ပိုးမှုနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထိရောက်စွာ
ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်း

မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး
တည်ဆောက်မှုအတွက်
နိုင်ငံခြားပံ့ပိုးမှုဆိုင်ရာ
အတွေ့အကြုံ
သင်ခန်းစာများ

မတ်လ ၂၀၂၄ ခုနှစ်

The Asia Foundation

In partnership with

Canada

အာရှဖောင်ဒေးရှင်းသည် အာရှနှင့် အာရှပစိဖိတ် ဒေသများအတွင်းရှိ လူမှုဘဝနှင့် အခွင့်အလမ်းများ မြှင့်တင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နေသည့် အကျိုးအမြတ်မယူသော နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဒေသတွင်း လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများတွင် အနှစ် ၇၀ အတွေ့အကြုံရှိပြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ဖွံ့ဖြိုးမှု၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုအရေး တုံ့ပြန်မှု၊ ကျား-မ ရေးရာ(ဂျင်ဒါ) တန်းတူညီမျှမှု၊ ပညာရေးနှင့် ခေါင်းဆောင်မှု၊ အားလုံးပါဝင်နိုင်သည့်ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ရေးကဏ္ဍတို့တွင် အဓိကထား ဆောင်ရွက်နေသည်။ အာရှနှင့် အာရှပစိဖိတ် နိုင်ငံပေါင်း ၂၀ အတွက် လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်နေပြီး နိုင်ငံ ၁၇ ခုတွင် အမြဲတမ်း အခြေစိုက်ရုံး ဖွင့်လှစ်ထားပါသည်။ ရုံးချုပ်သည် အမေရိကန်နိုင်ငံ ဆန်ဖရန်စစ္စကိုတွင် တည်ရှိပြီး၊ ဝါရှင်တန်မြို့တွင်လည်း ရုံးဖွင့်လှစ်ထားသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ရန်ပုံငွေများ သည် နှစ်နိုင်ငံနှင့် ဘက်ပေါင်းစုံပါဝင်သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဖောင်ဒေးရှင်းများ၊ ကော်ပိုရေးရှင်းများနှင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလ အလှူရှင်များထံမှ ရရှိပါသည်။

စာတမ်းပြုစုသူများ

Adam Burke
Tabea Campbell Pauli
Simon Richards

တည်းဖြတ် နှင့် ဘာသာပြန်

John Rieger
စောဆာဂေးဒို

ဒီဇိုင်း

Deddeaw Laosinchai
Naruemol Tuenpakdee

ကိုးကားရာတွင် အသုံးပြုပါက ဖော်ပြစေလိုသည့် စာတမ်းအမည် - Adam Burke et al. (2024)၊ မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှု အတွက် နိုင်ငံခြား ပံ့ပိုးမှုဆိုင်ရာ သင်ခန်းစာများ။ နိုင်ငံတကာ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးပံ့ပိုးမှု နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထိရောက်သော ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ခြင်း စာစဉ်တွဲ (အာရှဖောင်ဒေးရှင်း)

ဗဟိုက

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက် - မြန်မာ့ ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှုအတွက် ပံ့ပိုးခြင်းများ ၊ ၂၀၁၀-၂၀၂၀ 4
 မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးနှင့် နိုင်ငံခြား အကူအညီ စီးဆင်းမှုများ 4
 ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် နိုင်ငံခြား ကူညီထောက်ပံ့မှုများ 6
 နိုင်ငံခြားကူညီထောက်ပံ့မှု ချဉ်းကပ်နည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အဓိက တွေ့ရှိချက်များ 11
 တွေ့ရှိချက် ၁။ ငြိမ်းချမ်းရေး အသွင်ကူးပြောင်းမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အလှူရှင်များ၏ ထင်မြင်ယူဆချက်များ 11
 တွေ့ရှိချက် ၂။ အရပ်ဘက်-စစ်ဘက် ကွဲပြားမှုတွင် အမြစ်တွယ်နေသည့် ပြဿနာများကို နားလည်ခြင်း 12
 တွေ့ရှိချက် ၃။ တရုတ်နိုင်ငံ၏ အရေးပါမှုကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း/သိရှိခြင်း 12
 တွေ့ရှိချက် ၄။ ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်းကို အရှိန်မှန်မှန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း 13
 တွေ့ရှိချက် ၅။ လုပ်ငန်းစဉ်များ အကန့်အသတ်များကို ဖြေရှင်းခြင်း 14
 တွေ့ရှိချက် ၆။ ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အမျိုးသမီး အများအပြား ပါဝင်နိုင်ခြင်း မရှိပါ။ 15
 တွေ့ရှိချက် ၇။ ပံ့ပိုးမှု အစီအစဉ်များ ဖော်ဆောင်ရာတွင် ပဋိပက္ခ အကဲဆတ်မှု (conflict sensitivity) ရှိခြင်း 16
 တွေ့ရှိချက် ၈။ ပိုင်းကန့်ခြား စဉ်းစားနည်းကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း 17
 နောက်ဆုံးမှတ်စုများ 21

ပုံများ

ပုံ ၁။ ထိပ်တန်းအလှူရှင် ၁၀ နိုင်ငံမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရေးအတွက် တရားဝင် အထောက်အပံ့ပေးအပ်မှု 5
 ပုံ ၂။ OECD အလှူရှင်များထံမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပေးသည့် စုစုပေါင်း ထောက်ပံ့မှုနှုန်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရေးအတွက် သီးသန့်ထောက်ပံ့မှု 9
 ပုံ ၃။ အဓိကမြန်မာ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရေး အစီအစဉ်များ၊ ၂၀၁၀-၂၀၂၀။ 10

ကောက်နုတ်ချက်များ

ကောက်နုတ်ချက် ၁။ နည်းနာနှင့် ဒေတာအချက်အလက်ဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ 6
 ကောက်နုတ်ချက် ၂။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဂျပန် အထောက်အပံ့နှင့် နိပူနဟောင်ဒေရှင်း၏ ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက် ခြင်း လုပ်ငန်း 8
 ကောက်နုတ်ချက် ၃။ အနာဂတ်ခေါင်းဆောင်မှု စွမ်းရည်ကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း။ ရေရှည် ငြိမ်းချမ်းရေး ပံ့ပိုးမှု ဥပမာတစ်ခု 10
 ကောက်နုတ်ချက် ၄။ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ယခင်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများပေါ် အသိအမှတ်ပြုမှု အကန့်အသတ် ရှိခြင်း၊ ဆက်ဆံရေးရုံးများအပေါ် အလှူရှင်များအမြင် 11
 ကောက်နုတ်ချက် ၅။ ဆုံးရှုံးသွားသော အခွင့်အလမ်းများ - ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ပူးတွဲ စောင့်ကြည့်ရေး ကော်မတီ 13
 ကောက်နုတ်ချက် ၆။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် အကူအညီနှင့် ပေါင်းစည်းခြင်း 15
 ကောက်နုတ်ချက် ၇။ ပြည်ထောင်စုဦးဆောင်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များအား ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများ 18
 ကောက်နုတ်ချက် ၈။ စီမံချက်သက်သက် ဖော်ဆောင်ခြင်း (“projectization”) နှင့် အချိန်သတ်မှတ်ချက် (“timescapes”) ၏ အကန့်အသတ်များ 19
 ကောက်နုတ်ချက် ၉။ မြန်မာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် နိုင်ငံခြားအကူအညီများ၏ အပြုသဘောဆောင်သော ပံ့ပိုးမှုများ 20

အတိုကောက်ဝေါဟာရစာရင်း

CSO	အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း	NCA	တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်
EAO	တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း	NGO	အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း
EU	ဥရောပ သမဂ္ဂ	NLD	အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်
JICA	ဂျပန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီ	NUG	အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အစိုးရ
JMC	ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ပူးတွဲစောင့်ကြည့်ရေး ကော်မတီ	NUCC	အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံ ကောင်စီ
JPF	ငြိမ်းချမ်းရေး ပူးပေါင်းရန်ပုံငွေ အဖွဲ့	OECD	စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု အဖွဲ့အစည်း
PSF	ပေါင်းစည်းလုပ်ငန်း အဖွဲ့	RCSS	သျှမ်းပြည်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကောင်စီ
KIA	ကချင်လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်	USD	အမေရိကန် ဒေါ်လာ
KNU	ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး	UN	ကုလသမဂ္ဂ
		UNFPA	ကုလသမဂ္ဂ လူဦးရေ ရန်ပုံငွေ အဖွဲ့
		UNOPS	ကုလသမဂ္ဂ စီမံကိန်း လုပ်ငန်းများဆိုင်ရာရုံး

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက် - မြန်မာ့ ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှုအတွက် ပံ့ပိုးခြင်းများ ၊ ၂၀၁၀-၂၀၂၀

ဤစာတမ်းသည် ၂၀၁၀-၂၀၂၀ နှစ်များအတွင်း နိုင်ငံတကာ အလှူရှင်များက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်များ အပေါ်မည်ကဲ့သို့ ပံ့ပိုးခဲ့သည်ကို စူးစမ်းလေ့လာထားသည်။ ယင်းကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ နိုင်ငံတကာထိတွေ့ဆက်ဆံမှုနှင့် နိုင်ငံခြား အကူအညီ စီးဆင်းမှုများဆိုင်ရာ ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်ကို ပထမဦးစွာ တင်ပြထားပြီးနောက် ပဋိပက္ခ ဖြေရှင်းရေးအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသည့် အချက်များကို ဆွေးနွေးကာ အဓိကတွေ့ရှိချက် ၈ ချက်ကို တင်ပြထားသည်။ ဤတွေ့ရှိချက်များသည် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ပညာရှင်များ၊ အလှူရှင် နိုင်ငံများမှ သံတမန်များ၊ အစိုးရအရာရှိများ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ သို့မဟုတ် အခြားသောနေရာများတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ပံ့ပိုးနေသူများ အတွက် ဆီလျော်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်များကို ဖော်ပြပါ နှစ်ကာလများအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ပံ့ပိုးကူညီခဲ့သော ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများမှ အဓိက ရရှိသည်။ ယခင်ရှိပြီးသား စာအုပ်စာတမ်းများကလည်း ဤလေ့လာအကဲဖြတ်မှုအတွက် အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေခဲ့ပြီး ၎င်း၏ အကူအညီ ကြောင့် သုတေသနအဖွဲ့ အနေဖြင့် အဓိကတွေ့ရှိချက်များ နှင့် အနာဂတ်ငြိမ်းချမ်းရေး ပံ့ပိုးကူညီမှု အတွက် သက်ရောက်မှုများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။ ဤစာစဉ်၏ စာစဉ်အမှတ် (၁) ဖြစ်သော ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရေးအတွက် အခင်းအကျင်း - အမြစ်တွယ်နေသော စိန်ခေါ်မှုများနှင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများ စာတမ်းတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်မှုအတွက် နိုင်ငံခြား အကူအညီများပေးခြင်းဆိုင်ရာ နောက်ခံအကြောင်းအရာနှင့် နည်းလမ်းများကို အသေးစိတ်ဖော်ပြဆွေးနွေးပြီး အကဲဖြတ်လေ့လာထားသည်။

ဤစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် နိုင်ငံခြားအကူအညီများတွင် အဓိကအားဖြင့် Global North အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ များ (စီးပွားရေးပူး ပေါင်းဆောင်ရွက်မှု နှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်း OECD အဖွဲ့ဝင်များ) နှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံ အဖွဲ့ အစည်းများ ဖြစ်သော ကုလသမဂ္ဂအေဂျင်စီများ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်များ ထံမှ တရားဝင် ထောက်ပံ့ငွေများ နှင့် အတိုးနှုန်းနည်း ချေးငွေများပါဝင်သည်။ တရုတ်နိုင်ငံနှင့် အခြားအာရှနိုင်ငံများမှ အကူအညီများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် (EAO) ၈ ဖွဲ့ တို့အကြား တနိုင်လုံးဆိုင်ရာပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် (NCA)သည် ယခု စာတမ်းလေ့လာမှုကာလအတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုင်ရာ အထင်ရှားဆုံး ခြေလှမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး ဤကာလ အတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပတ်သက်သော နိုင်ငံခြားအကူအညီ များ၏ အာရုံစိုက်ရာ အချက်အချာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဤစာတမ်းသည် NCA နှင့် တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ဆက်စပ်သော အထောက်အပံ့ အကူအညီကို အဓိကထား လေ့လာထားပြီး (NCA လက်မှတ် မထိုးခဲ့သော EAO များ ရှိသည့် နိုင်ငံ၏မြောက်ပိုင်းဒေသများတွင် တင်းမာမှုများကို ဖြေရှင်းရန် EAO တစ်ဖွဲ့ချင်းနှင့် ပြုလုပ်သော ကာလကြာရှည် နှစ်ဖက် အသဘောတူ အပစ်အခတ်ရပ်စဲခြင်းများ အပါအဝင်)၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုခုနှင့် အတိအကျ ဆက်နွှယ်မှုမရှိသော ရပ်ရွာအဆင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကဲ့သို့ အခြားသော စီမံဆောင်ရွက်မှုများကိုလည်း လေ့လာထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေး နှင့် နိုင်ငံခြား အကူအညီ စီးဆင်းမှုများ

၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာသည်နှင့် အနောက်နိုင်ငံများသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ၎င်းတို့၏ ဆက်ဆံရေးများကို ပြန်လည်စဉ်းစားလာကြသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှစ၍ တစ်စစ လျော့ပါးလာခဲ့သော “တရားဝင် ဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အပံ့”ဟု OECD က ခေါ်သည့် အကူအညီသည် ပြန်လည်စတင် စီးဝင်လာခဲ့ သည်။^၁

ဦးသိန်းစိန်လက်ထက် ရွေးကောက်ပွဲနှင့် အရပ်သားတစ်ပိုင်း အစိုးရဖွဲ့စည်းပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံသည် အနောက် နိုင်ငံများ နှင့် နိုင်ငံတကာဥက္ကဋ္ဌအဖွဲ့အစည်း (IMF)၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ် နှင့် ဒေသတွင်း အာရှဖွံ့ဖြိုးရေး ဘဏ် စသည့် နိုင်ငံပေါင်းစုံအဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် တရားဝင်အလှူရှင် အများအပြားနှင့် ဆက်ဆံရေးကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ပြန်လည် စတင်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၀ တွင် အကူအညီအထောက်အပံ့ လက်ခံ ရရှိမှု အဆင့် ၇၉ မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် သတ္တမမြောက် အကြီးဆုံးအဆင့်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ၂၀၁၇ တွင် ဒေသတွင်း တစ်ဦးချင်း လက်ခံရရှိမှု တတိယအကြီးဆုံးဖြစ်လာပြီး၊ လူဦးရေ အလွန်နည်းပါးသော လာအိုနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားတို့နောက်တွင်သာ ရပ်တည်နေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် နီးကပ်သော ရေရှည်တည်တံ့သော ဆက်ဆံရေးကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် အဓိကမျှော်မှန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။^၂

ယခင်က အနောက်နိုင်ငံများနှင့် သံတမန်ဆက်ဆံရေးများသည် အဓိကအားဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ နှင့် ဒီမိုကရေစီ ဖိနှိပ်မှုတို့ကို တုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် ပြုလုပ်သော ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုများသာဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ တွင် စတင်ခဲ့သော စစ်အာဏာရှင်အစိုးရ ကာလအတွင်း အလှူရှင်အများစုက မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုများကို လျော့ချခဲ့သည်။ ဤကာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အာရှနိုင်ငံများထံမှ အထောက်အပံ့ကို ရှာဖွေခဲ့သည်။^၃ ဂျပန်နိုင်ငံ နောက်တွင် တရုတ်နှင့် အခြားအိမ်နီးချင်းနှင့် ဒေသတွင်းနိုင်ငံများသည် ထောက်ပံ့ ငွေ၊ အတိုးနှုန်း သက်သာသော ချေးငွေများပေးခြင်း၊ သင်တန်းနှင့် အရာရှိများ ဖလှယ်ခြင်း စသည့်ပုံစံများဖြင့် ထောက်ပံ့သည့် အရေးကြီးဆုံးသော နိုင်ငံခြားအကူအညီ ပံ့ပိုးသူများဖြစ်သည်။ တရုတ်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးနှင့် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုသည် ၁၉၈၀ ပြည့် နှောင်းပိုင်းနှစ်များတွင် စတင်ကြီးထွားလာသည်နှင့်အမျှ ၎င်းသည် မြန်မာ နိုင်ငံ၏ အဓိကပြင်ပ မိတ်ဖက်နှင့် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဘေဂျင်းသည် စစ်အစိုးရနှင့် ဆက်ဆံရေး တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး၊ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် ဆက်စပ်နယ်စပ်တလျှောက်တွင် လုပ်ရားနေသော EAO များနှင့် လည်း ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများထားရှိပြီး သတ္တုတွင်း၊ ဆည်များ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးတို့တွင် မဟာဗျူဟာမြောက် အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများဖြင့်လည်း ကျားကန်ထား သည်။^၄

၂၀၀၀ ပြည့် အစောပိုင်းနှစ်ကာလများတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စစ်အစိုးရသည် နိုင်ငံရေးအာဏာကို ထိန်းသိမ်းထား စဉ်အတွင်းပိုင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအချို့ကို ဖြည်းဖြည်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အဓိက ဦးစားပေး တစ်ခုမှာ တရုတ်နိုင်ငံ၏ လွန်ကဲလာသော ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု စိုးရိမ်ချက်ကို တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်ရန် အတွက် နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေး အထူးသဖြင့် အနောက်နိုင်ငံများ နှင့်ဆက်ဆံရေး တိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက် ခြင်းဖြစ်သည်။ ရောဂါသုံးမျိုး ရန်ပုံငွေ (3DF) မှတဆင့် ကူးစက်ရောဂါ ထိန်းချုပ်ရေးအတွက် ပံ့ပိုးကူညီမှု အပါ အဝင် အထောက်အပံ့များသည် ဤအချိန်တွင် တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ရွှေဝါရောင်တော်လှန်ရေး ဟု လူသိများသော လူထုဆန္ဒပြပွဲများကို အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းပြီး နောက်မကြာမီကာလတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ အသစ်တစ်ခုကို ၂၀၀၈ တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဒီမိုကရေစီ စနစ်အတွက် တစ်ပိုင်းတစ်ပိုင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ချမှတ်ထားပြီး နိုင်ငံရေးတွင် စစ်တပ်၏ ဆက်လက် လွှမ်းမိုးသက်ရောက်မှုကို လည်းဖော်ပြသတ်မှတ်ထားသည်။ ခန့်မှန်းခြေ သေဆုံးမှုပေါင်း ၁၄၀,၀၀၀ ဖြစ်စေခဲ့သော ရန်ကုန်တောင်ပိုင်း မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသကို ဖျက်ဆီးခြင်းဖြစ်သည့် မြန်မာ့မှတ်တမ်းသမိုင်းတွင် အဆိုးရွားဆုံး သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်သော နာဂစ်ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်း တိုက်ခတ်ခဲ့ပြီးနောက်တွင် အနောက်နိုင်ငံ များနှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံ အဖွဲ့အစည်းများထံမှ အကူအညီအထောက်အပံ့ စီးဆင်းမှုများသည် ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် စတင်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ပြည်တွင်းအဖွဲ့များက ထိခိုက်ခံစားခဲ့သည့် လူထုအသိုင်းအဝိုင်းကို ကူညီထောက်ပံ့ရန် စည်းရုံးမှုများပြုလုပ်ခဲ့ချိန်တွင် မြန်မာ အစိုးရက နိုင်ငံတကာ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုများ

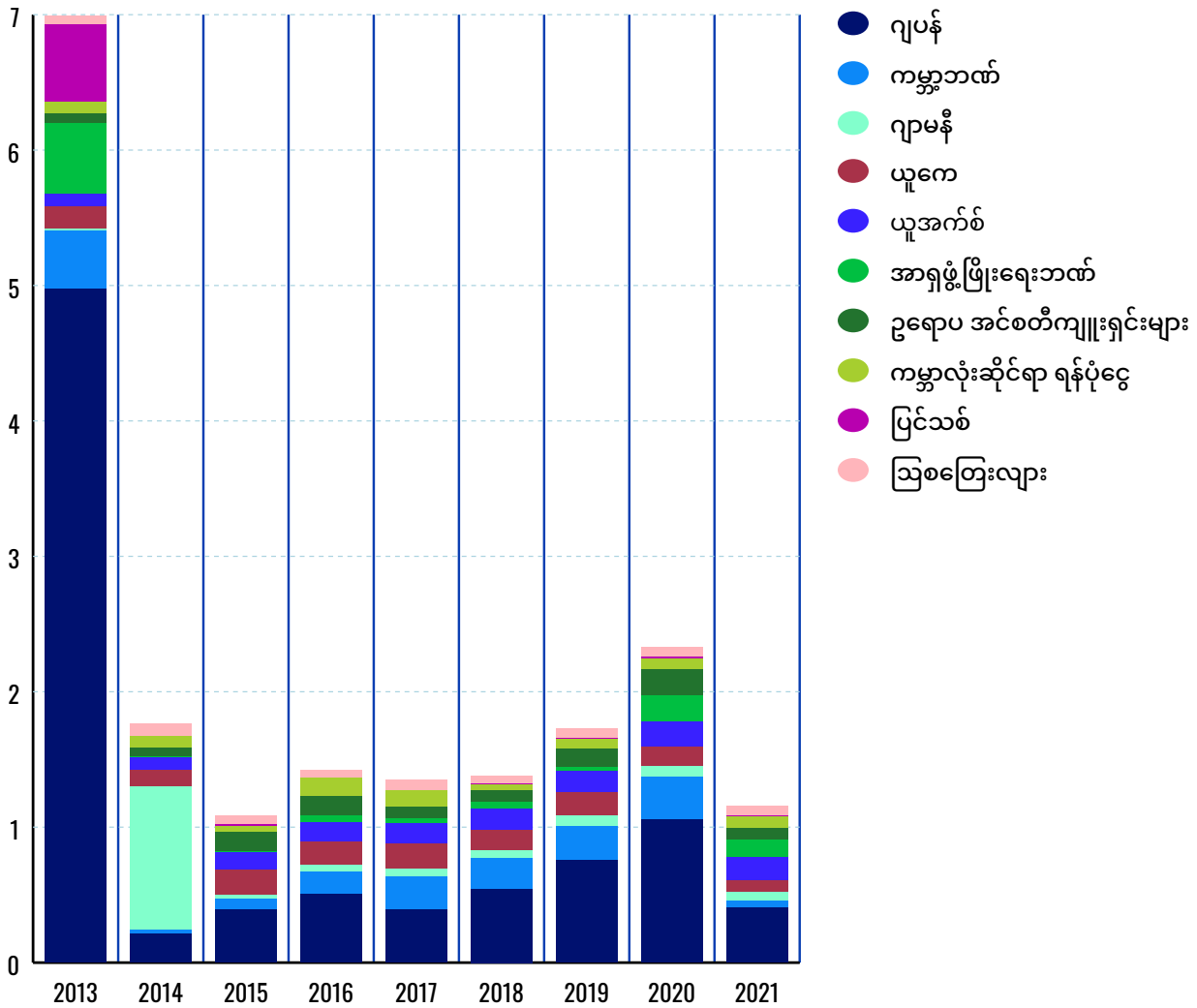
အတွက် တံခါးဖွင့်ခဲ့သည်။ ပွင့်လင်းမှုတိုးမြှင့်လာခြင်း၏ သီးခြား လက္ခဏာ တစ်ရပ်အဖြစ် အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ကုန်သွယ်မှုနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို မြှင့် တင်ရန် ရည်ရွယ်သည့် ကုလားတန်မြစ်ကြောင်း ဘက်စုံသုံး ဖြတ်သန်းသယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေး စီမံကိန်းကို ၂၀၀၈ တွင် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ၎င်း၏ စီးပွားဆက်သွယ်ရေးကို မြှင့်တင်ခဲ့သည်။^၆

စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ အများအပြားက တရားမဝင်ဟု ယူဆကြသည့် ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက်တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အပါအဝင် နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများ လွတ်ပေးခြင်း၊ အခြားနိုင်ငံများသို့စွန့်ခွာသွားကြ ရသည့် နိုင်ငံသားများ ပြန်လာစေရန် အားပေးသည့် စီမံမှုများပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုကို အရှိန်မြှင့်ခဲ့ သည်။ သိသာထင်ရှားသော တိုးတက်မှုကို မြင်လာ ခြင်းကြောင့် နိုင်ငံတကာယုံကြည်မှု မြင့်တက်လာစေပြီး ပိတ်ဆို့အရေးယူမှု များဖြေလျှော့လာခဲ့ကြသည်။ အနောက်နိုင်ငံ အလှူရှင်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ တွင်းသို့ ပိုမိုဝင် ရောက်လာခဲ့ကြပြီး ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများကို တိုးမြှင့်ကာ အစိုးရဌာနများနှင့် လုပ်ငန်းများကို တိုးချဲ့ခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ တွင် တရုတ်နိုင်ငံ

မှ ထောက်ပံ့သည့် မြစ်ဆုံရေကာတာစီမံကိန်း ဖျက်သိမ်းမှုကို အရေးပါသော ဖြစ်ရပ် အဖြစ် မှတ်ယူနိုင်ပြီး မြန်မာအစိုးရကို ဘေဂျင်းနှင့် ဝေးကွာသွားစေခဲ့ သည်။ ဤသည်မှာ ပြည်သူ့အကျိုးစီးပွား ထံသို့ ပိုမိုတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုရှိသည့် ချဉ်းကပ်နည်းဖြစ်ကြောင်း ညွှန်ပြခဲ့သည်။^၇ မူဘောင်အသစ်များ ချမှတ်ခြင်း နှင့် သဘောတူစာချုပ်များ လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းများဖြင့် အကူအညီ စီးဆင်း မှုသည် ပိုမို ကြီးထွား လာခဲ့သည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် ဖြစ်ရပ်နှစ် ခုက အနောက်နိုင်ငံများနှင့် ဆက်ဆံရေး ဆက်လက် ပုံမှန်ရှိမည့် လမ်းကြောင်း ကို သေချာစေခဲ့သည်။ အရပ်သားတစ်ပိုင်းအစိုးရနှင့် EAO ၈ ဖွဲ့တို့ က NCA လက်မှတ် ရေးထိုးခဲ့ပြီးနောက် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ အမျိုးသားဒီမိုက ရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီက အပြတ်အသတ် အနိုင်ရရှိခဲ့သော ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

OECD ဒေတာအချက်အလက်များအရ ၂၀၁၁ အစ မှ ၂၀၁၅ နှစ်ကုန်ပိုင်း ကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၃.၇ ဘီလီယံ ရရှိခဲ့ သည်။ ယခင်အကြွေး အမေရိပကန်ဒေါ်လာ ၆.၅ ဘီလီယံကျော် အတွက်

(သိန်းများ USD)

ပုံ ၁။ ထိပ်တန်းအလှူရှင် ၁၀ နိုင်ငံမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရေးအတွက် တရားဝင် အထောက်အပံ့ပေးအပ်မှု (အရင်းမြစ် - OECD Creditor Reporting System)

ကိုလည်း လျော်ပစ်ပေးခဲ့ကြသည်။ ဂျပန်၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ ယူကေနှင့် အမေရိကန်တို့သည် အကြီးဆုံး သော ပံ့ပိုးသူများဖြစ်သည်။ အမျိုးသားအဆင့်လည်ပတ်ဆောင်ရွက်သော စီမံကိန်းများတွင် အကူအညီအများ အပြားရရှိပြီး ကျန်းမာရေး၊ စွမ်းအင်နှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကဏ္ဍများသည် အထောက်အပံ့အများဆုံး ရရှိခဲ့ သည်။^၈

သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမြစ်တွယ်နေသောပဋိပက္ခများမှ ပေါ်ပေါက်လာသည့် ပြဿနာများမှာ ဆက်လက်တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ NCA လုပ်ငန်းစဉ်သည် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဗျာထုဖြစ်ပြီး EAO အများအပြား မပါဝင်ခဲ့ပေ။ ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေက ရွေးကောက်ခံ အရပ်သားခေါင်းဆောင်များ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို တင်းကြပ်စွာ ကန့်သတ်ထားပြီး စစ်တပ်သည် အမှီခိုကင်း၍ တာဝန်မခံရပဲ ဆက်လက်တည်ရှိနေခဲ့သည်။ NCA သည် ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ နောက်ထပ်တိုးတက်မှုအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ် ဖြစ်နိုင်ခဲ့သော်လည်း အမြစ်အပျက်များမှာ လမ်းကြောင်းပြောင်းသွားခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ခံ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) အစိုးရသည် ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်အခင်းအကျင်းတွင် အားလုံးပိုမိုပါဝင်နိုင်သော ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးမှုတစ်ခု ဖော်ဆောင်ရန် ရုန်းကန်ခဲ့ရပြီး အစိုးရသည်မပြုလုပ်ခဲ့သည့် အပြောင်းအလဲများက ငြိမ်းချမ်း ရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ရပ်တန့်သွားစေခဲ့သည်။

အနောက်နိုင်ငံများနှင့် ကုလသမဂ္ဂ တို့က မြန်မာစစ်တပ်ကို လူမျိုးစုရှင်းလင်းမှုနှင့် လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုတို့ ဖြင့် စွပ်စွဲခဲ့သည့် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ရိုဟင်ဂျာ အရေးအခင်းက (အစိုးရသစ်၏) ပျားရည်ဆမ်းကာလ (ဟန့်နီးမွန်း)ကို အဆိုးသတ်ခဲ့ပြီး အလှူရှင်များနှင့် သံတမန်များအကြား မြန်မာနိုင်ငံတွင်းရှိ အမြစ်တွယ်နေသော ပြဿနာများ မှာ ကြေလည်အောင် ဖြေရှင်းနိုင်ရန်လိုသေးကြောင်း သဘောထားအမြင်တစ်ခုထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ ပြီးနောက် အောင်ဆန်းစုကြည်၏ NLD ပါတီ ဒုတိယသက်တမ်းကာလတွင် ပိုမို

ကောင်းမွန်ပြီး ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးပုံစံအတွက် ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် မျှော်လင့်ချက်အသစ် တချို့ရှိလာခဲ့သည်။ ဤအချိန်တွင်၊ စစ်တပ်သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် အရပ်သားအစိုးရကို ဖယ်ရှား၍ အာဏာသိမ်းယူပြီး၊ ကျယ်ပြန့်သော ပဋိပက္ခများကို အစပျိုးပေးခဲ့ခြင်း ကြောင့် နိုင်ငံတကာ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများကို အံ့အားသင့်စေခဲ့သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် နိုင်ငံခြား ကူညီထောက်ပံ့မှုများ

စစ်အေးကာလ ပြီးဆုံးပြီးနောက် အကူအညီအထောက်အပံ့ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများအတွက် လုပ်ငန်းဆောင် ရွက်နိုင်သည့် အဝန်းအပိုင်း ကျယ်ပြန့်လာခဲ့မှုနှင့်အတူ နယ်မြေစိုးမိုးရေးပဋိပက္ခများ မြင့်တက်လာခြင်း အပေါ်စိုးရိမ်မှုတို့က ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်း ချဉ်းကပ်နည်းအသစ်များအတွက် အခြေခံတစ်ခု ဖြစ် လာစေသည်။ အစောပိုင်း အလေးပေးမှုမှာ ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများကြောင့် ထိခိုက်မှုမဖြစ်စေရေး (do no harm) ကို အဓိကထားခဲ့ကြသည်။ အကြောင်းမှာ ယခင်က မူဝါဒများနှင့် စီမံကိန်းပရောဂျက်များသည် စနစ်တကျ အကြမ်းဖက်မှုကို မရည်ရွယ်ပဲ ပံ့ပိုးပေးခဲ့မိသော စိတ်ပျက်ဖွယ် မှတ်တမ်းရှိခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။^၉

ပဋိပက္ခအပေါ် အကဲဆတ်မှု (conflict sensitivity) ပုံစံသည် အကူအညီအထောက်အပံ့ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများအတွက် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရေးနည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်လာပြီး အဖွဲ့အစည်းများသည် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်ဌာနများကို များမကြာမီတွင် ဖွဲ့စည်းထားရှိလာ ကြသည်။^{၁၀}

ကောက်နုတ်ချက် ၁။ နည်းနာ နှင့် ဒေတာအချက်အလက်ဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ

သတင်းအချက်အလက် များပြားမှု၊ မတူကွဲပြားသော ရှုမြင်မှုများနှင့် ၂၀၁၀ မှ ၂၀၂၀ အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဆောင်ရွက်နေသော အလှူရှင်ထောက်ပံ့သော စီမံကိန်းအရေအတွက်တို့ကြောင့် မတူညီသောဖြစ်ရပ်များ အားလုံးကို ချိတ်ဆက်ပေးနိုင်မည့်အကြောင်းအရာတစ်ခု (common threads) ကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရန် ခက် ခဲစေသည်။ စီမံကိန်း သို့မဟုတ် အစီအစဉ်များအကြား အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းတို့ ပါဝင်မည့် ပုံမှန်စံပြုနည်းလမ်းဖြစ်သည့် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း (meta-evaluation) နည်းမှာ ဆီလျော်သော သတင်း အချက်အလက် များစွာကို ကန့်သတ်ထားဆဲဖြစ်သောကြောင့် အလုပ်မဖြစ်ပါ။ ထို့အပြင် လေ့လာလိုသည့် အဓိကအချက်များမှာ မဟာဗျူဟာများ၊ ဦးစားပေးမှုများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံခြားထောက်ပံ့မှုပေးပံ့ပုံကို ပိုမိုဖော်သည့် ဆက်ဆံရေးများနှင့် ဆက်စပ်သောကြောင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ စီမံကိန်း သို့မဟုတ် အစီအစဉ်များအဆင့်တို့ အထက်တွင် ရှိနေတတ်သည်။ ဤသို့ ပိုမိုမြင့်သောအဆင့်နှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များမှာ အများပြည်သူ လက်လှမ်းမီ ကြည့်ရှုနိုင်သောနေရာများတွင် အနည်းငယ်သာရှိသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရေးတွင် ကူညီထောက်ပံ့မှုများနှင့် ပတ်သက်သော ပြည့်စုံသော ဒေတာအချက် အလက် မရှိခြင်းက ဆန်းစစ်လေ့လာမှုနယ်ပယ်ကို အကန့်အသတ်ဖြစ်စေသည်။ နှစ်စဉ် တရားဝင်ဖွံ့ဖြိုးရေး အကူအညီများကို မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် အပြည့်စုံဆုံး ဒေတာစုစည်းမှုဖြစ်သည့် OECD Creditor Reporting System တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှုအတွက် လျာထားသော ကူညီထောက်ပံ့မှုများကို ခြေရာခံရန်အသုံးပြုနိုင်သည့် “ပဋိပက္ခ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး နှင့် လုံခြုံရေး” အမျိုးအစားကဏ္ဍ တစ်ခုပါဝင်သည်။^{၁၁} OECD တွင် အလှူရှင် ၅၀ မှာ နိုင်ငံများဖြစ်ပြီး၊ ကျန်အလှူရှင်များမှာ ဘက်ပေါင်းစုံပါဝင်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကုလသမဂ္ဂအေဂျင်စီများနှင့် ပုဂ္ဂလိက အလှူရှင်များဖြစ်သည်။ ထူးခြားသည်မှာ ဤယန္တရားမှတစ်ဆင့် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံခြားအကူအညီများကို အစီရင်ခံသည့် နိုင်ငံ ၅၀ အနက် အာရှနိုင်ငံများမှာ ဂျပန်၊ ကိုရီးယား၊ ထိုင်း၊ ထိုင်ဝမ် နှင့် တီဗေလက်စ် နိုင်ငံများသာ ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံဖြစ်ရပ်တွင်မူ ဤဒေတာမရှိခြင်းကြောင့် တရုတ်နှင့် စင်ကာပူအပါအဝင် နိုင်ငံများမှ ကြီးမားသော ထောက်ပံ့မှုများကို ကျန်ခဲ့သည်။ ပဋိပက္ခလျော့ချရေး ကြိုးပမ်းမှုများ၏ အကဲဆတ်သော သဘောသဘာဝသည် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များစွာကို အစီရင်ခံခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ထို့အပြင် ရန်ပုံငွေများကို နောက်ဆုံးရရှိသူများကိုလည်း အများအားဖြင့် မသိရှိနိုင်သောကြောင့် ကွဲပြားသော အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများအကြား အကူအညီအထောက်အပံ့ကို မည်သို့ မျှတစွာရောက်ရှိပုံကို သိရှိရန်ခက်ခဲသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ဤကာလတွင် အကူအညီအထောက်အပံ့သည် ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် တစ်ခုတည်းသော တွန်းအား မဟုတ်ခဲ့ပါ။ ၂၀၁၁ နှင့် ၂၀၁၅ ကြားကာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ သိသာထင်ရှားသည့် ပုဂ္ဂလိက အရင်းအနှီးများ စီးဆင်းဝင်ရောက်နေပြီဖြစ်သည်။ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ တိုးတက်လာမှု က ဆင်းရဲမွဲတေမှု လျော့ကျခြင်းနှင့် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်း ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော ဒေသများအပါအဝင် လူနေမှုဘဝ အခြေအနေများ တိုးတက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။

OECD မှ ထုတ်ပြန်သော နိုင်ငံတကာ လမ်းညွှန်ချက်များက ဖွံ့ဖြိုးရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် အကြမ်းဖက်မှု ကာကွယ်ရေးကို မည်သို့ကူညီပံ့ပိုးရမည် ဆိုသည်တို့ကို ဖော်ပြထားသည်။¹²

နိုင်ငံခြား ကူညီထောက်ပံ့မှုများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရေးနှင့် ပဋိပက္ခ တို့ ကြား ရှုပ်ထွေးသော အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုများမှ တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ သိနားလည်မှု သို့မဟုတ် ပညာရပ်တို့ကို ရရှိခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ချိန်တွင် နိုင်ငံတွင်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းကို သေချာစွာ မရင်းနှီး မသိရှိသေးသော်လည်း အကူအညီအထောက်အပံ့ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းအများစုသည် ပဋိပက္ခဒဏ်ခံ အခင်းအကျင်းများတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် အတွေ့အကြုံရှိခဲ့ကြသည်။ အချို့က မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖြစ်ပေါ်လာစ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အသုံးဝင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပံ့ပိုးရန်နှင့် အလှူရှင်နိုင်ငံ အများစုက ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများကို အသုံးပြုပြီး ၎င်းတို့၏ သံတမန်ရေးရာ ထိတွေ့ဆောင်ရွက်မှုများတွင် ထည့်သွင်းကြသည်။ နိုင်ငံတကာ စည်းရုံး လှုံ့ဆော်သူများ၊ အခြားနိုင်ငံများတွင် ရောက်ရှိနေထိုင်သော မြန်မာများနှင့် နိုင်ငံတွင်းရှိ အတိုက်အခံအုပ်စုများနှင့် ကာလရှည်ကြာ ချိတ်ဆက်မှုများက လုပ်ငန်းအစီစဉ် ရေးဆွဲရေးအတွက် အခြေခံဖြစ်သည်။ ကနဦးအနေဖြင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်နေသော ထိုင်းနိုင်ငံနယ်စပ်တစ်လျှောက် မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် အဓိက ထားဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး အလှူရှင် ကူညီထောက်ပံ့မှုများသည် နိုင်ငံတကာ NGO များ သို့မဟုတ် အခြားသော ကြားခံများမှတစ်ဆင့် စီးဆင်းခဲ့သည်။

အစိုးရ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် EAO များကို ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ပါဝင်သော လုပ်ငန်းများနှင့် ကဏ္ဍ အမျိုးမျိုးတွင် အစပျိုးဆောင်ရွက်မှုများ တဟုန်ထိုး တိုးမြှင့်လာသည်။

- **ကြားဝင်စေ့စပ်ခြင်းနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း အထောက်အပံ့** ။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဆွေးနွေးမှုများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်း စဉ်များ နှင့် နိုင်ငံရေးစကားပိုင်းများအတွက် ထောက်ပံ့ပေးသည့် အစပြုလုပ်ဆောင်မှုများ နှင့် အစိုးရနှင့် EAO ခေါင်းဆောင်များအား စေ့စပ်ညှိနှိုင်းခြင်းဆိုင်ရာ အကြံပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ခြင်း တို့ဖြစ်သည်။ ဤသည်တို့ကို များသောအားဖြင့် သို့သပ်စွာနှင့် ထိပ်သီးအဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်သည်။ အလှူရှင်များက ပံ့ပိုးသော အဖွဲ့အစည်းများတွင် Euro-Burma Office၊ ငြိမ်းဖောင်းဒေးရှင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအရေး လေ့လာမှုစင်တာ (Centre for Peace and Conflict Studies)၊ Center for Humanitarian Dialogue၊ Sasakawa Peace Foundation နှင့် Intermediate တို့ပါဝင်သည်။
- **ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရန် အစပြုလုပ်ဆောင်မှုများ** ။ ဖြစ်ပွားနေဆဲ တင်းမာမှုများကို ဖြေရှင်းရန်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန် အခက်အခဲအတားအဆီးများကို လျှော့ချရန်၊ ငြိမ်းချမ်းရေး အသီးအပွင့် ဖော်ဆောင် ရရှိရန် သို့မဟုတ် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော ငြိမ်းချမ်းရေး ပျက်စီးနိုင်မည့် အရာများကို ပြေပျောက်စေရန် အစီအစဉ် အများအပြားကို ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော ဒေသများတွင် အခြေစိုက် ဆောင်ရွက်သည်။ ၎င်းတို့တွင် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး နှင့် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အစီအစဉ် လုပ်ဆောင်မှုများ ပါဝင်သည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများကို ပံ့ပိုးကူညီရန် လုပ်ငန်းစီမံကိန်း အချို့ကို EAO နှင့် စစ်တပ် ခေါင်းဆောင်များနှင့် တိုက်ရိုက် အလုပ်လုပ်ကြပြီး အချို့မှာ မြေပြင်/ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလုပ်လုပ် ကြသည်။ ဥပမာများမှာ အမေရိကန်မှ ထောက်ပံ့သော ကမ်းလက်၊ နော်ဝေနိုင်ငံမှ အစပြုသော Myanmar Peace Support Initiative ၊ ဂျပန်နိုင်ငံက ထောက်ပံ့သော နိပွန်ဖောင်းဒေးရှင်း နှင့် မြန်မာ NGO အများအပြား ဖြစ်သည်။
- **ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုအတွက် တိုက်ရိုက်ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးခြင်း** ။ မြန်မာအစိုးရ၏ တောင်းဆိုချက်များ အတိုင်း အလှူရှင်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အစိတ်အပိုင်းများကို ပံ့ပိုးကူညီရန် ဆန္ဒရှိကြသည်။ ဤတွင် အရေးကြီးအစည်းအဝေးများ တက်ရောက်

နိုင်ရန် EAO ခေါင်းဆောင်များကို ပံ့ပိုးခြင်းနှင့် အခြား အရင်းမြစ်များ ပံ့ပိုးခြင်း၊ အစိုးရဦးဆောင်သော မြန်မာနိုင်ငံငြိမ်းချမ်းရေး ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်း ဗဟိုဌာန (Myanmar Peace Center) ကို အထောက်အပံ့ပေးခြင်းနှင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ပူးတွဲစောင့်ကြည့်ရေးကော်မတီနှင့် EAO များအတွက် ဆက်ဆံရေးရုံးများအပါအဝင် NCA ၏ လိုအပ်ချက် များ ပြည့်မြောက်စေရန် ထောက်ပံ့မှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။

- **စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် သင်တန်းပေးခြင်း** ။ ကြားခံများမှတစ်ဆင့် ထောက်ပံ့ကူညီမှုများ အဆင့်များစွာကို ပံ့ပိုးခဲ့သည်။ အစီအစဉ်များသည် ပညာရှင်အကြံဉာဏ်များ၊ သင်တန်းများ၊ ဆွေးနွေးပွဲများနှင့် လေ့လာရေး ခရီးစဉ်များကို အစိုးရအရာရှိများနှင့် ခေါင်းဆောင်များ၊ EAO များ၊ NGO များ၊ အမျိုးသမီးများ၊ လူငယ်များ နှင့် ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့များနှင့် တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းများအတွက် ပံ့ပိုးပေးသည်။ အစပြုဆောင်ရွက်မှု များတွင် အသိပညာပေးခြင်း၊ သုတေသန၊ မူဝါဒဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ နည်းပညာဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများအတွက် ပံ့ပိုးကူညီခြင်းများအပြင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း၊ သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ဒီမိုကရေစီ၊ ကျား-မ (ဂျန်ဒါ) တန်းတူညီမျှမှုနှင့် တာဝန်ခံမှု စသည့် ဆက်စပ်အကြောင်းရာများ ပါဝင်သည်။
- **ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော ဒေသများတွင် အကြီးစား ဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်မှုများ** ။ အများအားဖြင့် အလှူရှင်အများအပြားက ငွေကြေးထောက်ပံ့သည့် အကြီးစားအစီအစဉ်များသည် ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော ဒေသများသို့ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဥပမာများမှာ 3MDG ကျန်းမာရေးရန်ပုံငွေ၊ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းမှုနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးရန်ပုံငွေ (LIFT) နှင့် Myanmar Education Consortium တို့ ဖြစ်သည်။ အလှူရှင်များက ရန်ပုံငွေ ပံ့ပိုးသည့် အစပြုဆောင်ရွက်ချက်အချို့ကို မေတ္တာဖွံ့ဖြိုးရေး ဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် ကချင်နှစ်ခြင်း ခရစ်ယာန်အဖွဲ့ချုပ်ကဲ့သို့သော ပြည်တွင်း NGO များက အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပြီး အချို့မှာ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ အစိုးရဝန်ဆောင်မှုများ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍစီးပွားရေး တိုးတက်မှုအပေါ် အာရုံစိုက်လုပ်ဆောင်ကြသည်။
- **သုတေသနနှင့် ဆန်းစစ်လေ့လာချက်** ။ အလှူရှင်များသည် အကဲဖြတ်လေ့လာမှုများစွာအတွက် ရန်ပုံငွေ ပံ့ပိုးပေးခဲ့ ကြပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် ၎င်းတို့ ကိုယ်ပိုင်နားလည်မှုကို တည်ဆောက်ရန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ ခြုံငုံချဉ်းကပ်နည်းနှင့် အစီအစဉ်အချို့အတွက် ပဋိပက္ခ အကဲဆတ် (conflict sensitivity) လုပ်ငန်းဆောင် ရွက်မှုအတွက်လည်း ရင်းမြစ်များကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့သည်။ ပဋိပက္ခ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ဆန်းစစ် လေ့လာမှုနှင့် အဓိကကျသော NCA နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးမှု ခေါင်းစဉ်များအတွက် သံလွင် ပြည်သူ့ရေးရာ မူဝါဒ လေ့လာရေးအဖွဲ့၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ မြန်မာအစိစတီကျုနှင့် ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ (KHRG) တို့ကဲ့သို့ ပြည်တွင်း အင်စတီကျုရှင်းများကို သုတေသန စွမ်းရည်များ တိုးတက်လာစေရန် ထောက်ပံ့ပေးပေးအပ်ခဲ့သည်။
- **ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ပြည်သူများ၏ အသိပညာ မြှင့်တင်ရေးလေ့လာရေး သတင်းအချက် အလက်မျှဝေခြင်း** ။ အလှူရှင်များသည် ဤနယ်ပယ်ကို ပံ့ပိုးရန် နောက်ကျခဲ့သော်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် လူထု၏သဘောထားအမြင်ကို နားလည်ရန်နှင့် လူမှုသမာဓာတဖြစ်မှုကို မြှင့်တင်ရန် “အသိပညာ၊ သဘောထား နှင့် အလေ့အကျင့်များ” လေ့လာမှုများကို ထောက်ပံ့ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာ မြန်မာ့ သတင်းအဖွဲ့ (BNI) ကဲ့သို့သော သတင်းမီဒီယာအဖွဲ့အစည်းများကို ကျွမ်းကျင်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် စေရန်အတွက် ကူညီထောက်ပံ့မှုပေးခဲ့ပြီး ရေဒီယိုဇာတ်လမ်း (BBC Media Action) နှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဖလှယ်မှုများမှ တဆင့် အများပြည်သူကြား ငြိမ်းချမ်းရေးကို မြှင့်တင်ပံ့ပိုးခဲ့သည်။

ကောက်နုတ်ချက် ၂။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဂျပန် အထောက်အပံ့နှင့် နိပွန်ဖောင်ဒေးရှင်း၏ ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ခြင်း လုပ်ငန်း

ဂျပန်နိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ရေရှည်ဆက်ဆံရေးရှိပြီး ၎င်း၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဂျပန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီ (JICA) နှင့် နိပွန်ဖောင်ဒေးရှင်းတို့မှတစ်ဆင့် ၁၉၆၀ ခုနှစ်များကထဲက မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဓိက ကူညီထောက်ပံ့မှုများပေးသည့် အလှူရှင်များထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ OECD ဒေတာအရ ဂျပန်နိုင်ငံသည် ၂၀၁၀-၂၀၂၀ ကာလအများစုတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တစ်ခုတည်း အကြီးဆုံးသော အလှူရှင်ဖြစ်သည်။ (ပု-၁ ကိုကြည့်ပါ) မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဂျပန် ကူညီထောက်ပံ့မှု အစီအစဉ်အများစုမှာ အခြေခံအဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် သင်တန်းဖြစ်သည်။¹³ ဂျပန်နိုင်ငံသည် နိပွန်ဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် အခြားအစီအစဉ်များမှ ဆောင်ရွက်သော ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ဆက်သွယ်သော အလုပ်များအတွက် အလွတ်သဘောရန်ပုံငွေများထောက်ပံ့ခဲ့သော်လည်း ၎င်း၏ တရားဝင်ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အပံ့တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် သီးသန့်ခွဲဝေချထားပေးမှုမှာ အလွန် သေးငယ်သော အချိုးအစားသာဖြစ်သည်။¹⁴

ဂျပန်မှ ပုဂ္ဂလိကပရဟိတအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် နိပွန်ဖောင်ဒေးရှင်းသည် နယ်စပ်ဒေသများနှင့် နိုင်ငံရေး အာဏာရရှိရန် ယှဉ်ပြိုင်နေသည့် နေရာဒေသများရှိ ပြည်သူများအတွက် ထောက်ပံ့မှုများအပေါ် ၁၉၇၀ နှစ်များ ကထဲက မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကို ပံ့ပိုးခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ဂျပန်နိုင်ငံအစိုးရ၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုနှင့် ၎င်းက အစိုးရနှင့် EAO များကြား ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း၊ ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော ပြည်သူများကို ပံ့ပိုးကူညီခြင်းနှင့် အရပ်သားအုပ်ချုပ်မှုစနစ်ကို နားလည်မှုဖြင့်တင်ခြင်း စသည့် ရည်ရွယ်ချက် သုံးခုပေါ် အခြေခံသော ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်း အစပြုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် နိပွန်ဖောင်ဒေးရှင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ဆက်သွယ်သော အလုပ်များအတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၈၆ သန်းကျော်သုံးစွဲခဲ့ကြောင်း အစီရင်ခံစာပြခဲ့သည်။¹⁵

ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်းအပေါ် နိပွန်ဖောင်ဒေးရှင်း၏ အလေးထားမှုမှာ အလွန်သိသာထင်ရှားသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများတွင်ပါသော မတူညီသော အစုအဖွဲ့များကြား ဆက်သွယ်ရေးတည်ဆောက်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ၊ ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသောဒေသများသို့ အစားအစာနှင့် အစားအစာမဟုတ်သော ပစ္စည်းများ ဖြန့်ဖြူးခြင်းနှင့် အိမ်သာများ၊ ကျောင်းများနှင့် ကျန်းမာရေးစင်တာများကဲ့သို့သော ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း အခြေခံအဆောက်အအုံ စီမံကိန်းများ ပါဝင်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပတ်သက်သော နိပွန်ဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် နီးစပ်သူမှ ပုံဖော်ရာတွင် “ အာရှနည်းလမ်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်း” ဟု ဖော်ပြသည်။ အနောက်နိုင်ငံ အဖွဲ့များပုဂ္ဂိုလ်များ၏ တရားဝင် သမားရိုးကျ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ဤနည်းသည် ပို၍ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆန်ပြီး မျှတရက် တစ်လုပ်ထိုးလုပ်နည်းများ နည်းပါးကာ ခြိမ်းခြောက်မှုမဖြစ်စေသော ချဉ်းကပ်နည်းဖြစ်သည်။¹⁶ ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ရခိုင်ပြည်နယ်၌ဖြစ်ပွားခဲ့သော ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးများ အစုလိုက်အပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်ခံရမှုပြီး နောက်တွင် ဂျပန်အစိုးရက နေပြည်တော်ရှိ အစိုးရနှင့် ၎င်းတို့ အကြပ်အတည်း နောက်ဆက်တွဲကို ဖြေရှင်းသည့် ပုံစံကို ဆက်လက်ပံ့ပိုးပေးနေသောကြောင့် ဤကွာခြားမှုသည် ပိုမိုကြီးမားလာသည်။¹⁷ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် နိပွန်ဖောင်ဒေးရှင်းသည် ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် လုံလောက်စွာ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရန် ပျက်ကွက်ခြင်းနှင့် တာဝန်ခံမှုမရှိသော ခေါင်းဆောင်များအပေါ် ယုံကြည်မှုလွန်ကဲခြင်းကြောင့် ၎င်း၏ ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားမှုများကို ဖြစ်လာစေခဲ့သည်။

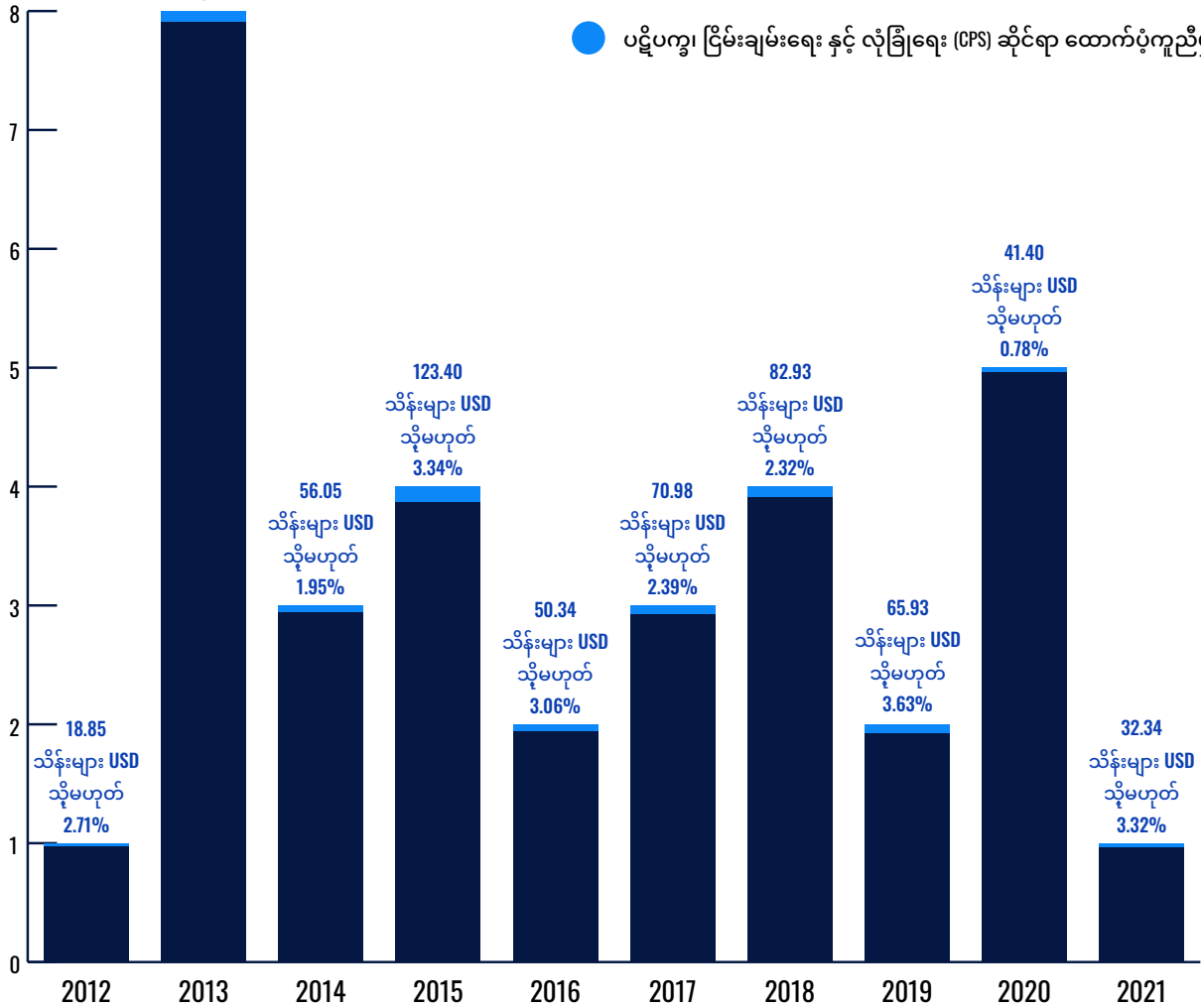
ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်လာသည်နှင့် နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးများ တိုးတက်လာပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှု များလည်း ဆက်လက်ရှိခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ဆက်စပ်သော ကူညီထောက်ပံ့မှုကတိကဝတ်များလည်း အရှိန် အဟုန်ဖြင့် မြှင့်တက်လာခဲ့သည်။ ၂၀၁၀ တွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၁ သန်းမှ ၂၀၂၁ တွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၈ သန်း ဖြစ်လာပြီး ၂၀၁၅ တွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၂၀ သန်းကျော်ထိ ရှိလာသည်။¹⁸ ငြိမ်းချမ်းရေးပံ့ပိုးမှုသည် ကျယ်ပြန့်ပြီး နယ်ပယ်များစွာတွင် အရေးပါသော ထောက်ပံ့မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာသို့ ပေးသည့် နိုင်ငံခြားထောက်ပံ့မှုစုစုပေါင်း၏ နည်းပါးသော အချိုးအစားအဖြစ်သာ ရှိနေသေးသည်။ ၂၀၁၂ မှ ၂၀၂၁ ထိ ထောက်ပံ့မှုစုစုပေါင်း၏ ၀.၈ ရာနှုန်းမှ ၃.၆ ရာနှုန်း ကြားသာရှိသည်။

တနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဖြစ်မြောက်ရေးတို့တွင် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းမှ များပြားသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် နိုင်ငံတကာထောက်ပံ့မှုအမြင့်ဆုံးအဆင့် (“ပဋိပက္ခ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံရေး” ဟု OECD က သတ်မှတ်ထားသည်) ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ထောက်ပံ့မှုစုစုပေါင်း ကျဆင်းမှုမှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် အကြီးစားထောက်ပံ့မှုများကို သုံးစွဲပြီးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော်လည်း နောက်ပိုင်း ကတိကဝတ်လျာထားမှုများကျဆင်းလာမှုမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ယုံကြည်မှုကျဆင်းလာသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အဓိက EAO အများအပြားက ၎င်းတို့၏ ပါဝင်မှုကို

ဆိုင်းငံ့လိုက်သောကြောင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ပြဿနာများသည် ပေါ်ပေါ်ထင်ထင် စတင်မြင်သာလာခဲ့သည်။ ဤအကျပ်ဆိုင်မှုသည် နိုင်ငံတကာအလှူရှင် အများအပြားအား NCA မူဘောင်ပြင်ပတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် တိုးတက်မှုရရှိရန် မည်သို့ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရမည်ကို မသေချာမှုများဖြစ်လာစေသည်။ ထို့အပြင် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် စစ်ရေးအရ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ ကြောင့် အလှူရှင်များက မြန်မာအစိုးရနှင့် ၎င်းတို့၏ ဆက်ဆံရေးအပေါ် ပြန်လည်အကဲဖြတ်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

အကြီးစား အခြေခံအဆောက်အအုံ အစီအစဉ်များ သို့မဟုတ် နိုင်ငံအဆင့် ကျန်းမာရေး စီမံကိန်းများ နှင့် နှိုင်းယှဉ် လျှင် အလှူရှင်အတွက် ကုန်ကျစရိတ်နည်းပြီး သေးငယ်သော အစီအစဉ် များမှတစ်ဆင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရေး ကူညီထောက်ပံ့မှုများကို ပေးလေ့ရှိသည်။ ဥပမာ ငြိမ်းချမ်းရေးထိန်းသိမ်းသူများ နေရာချထားမှု သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခအလွန် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစပြုအစီအစဉ်များ စသည့် နိုင်ငံတကာ အင်စတီကျူးရှင်းအလိုက် ပါဝင်မှု မရှိခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများမှာ နည်းပါးခဲ့သည် (ဤကာလအတွင်း ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများအရ)။ ပုံ ၃ တွင် ဤကာလတွင် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အဓိက ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရေး အစီအစဉ်များကို ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းတို့အနက် သုံးခုမှာ အလှူရှင်အများ အပြားက ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ထားပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသောဒေသများတွင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

ထောက်ပံ့ကူညီမှု စုစုပေါင်း (ဘီလီယံ USD) 89.54
 သိန်းများ USD
 သို့မဟုတ် 1.19%

ပဋိပက္ခ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး နှင့် လုံခြုံရေး (CPS) ဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့ကူညီမှု

ပုံ ၂။ OECD အလှူရှင်များထံမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပေးသည့် စုစုပေါင်း ထောက်ပံ့ကူညီမှု နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရေးအတွက် သီးသန့်ထောက်ပံ့မှု (OECD Creditor Reporting System မှ ကိန်းဂဏန်းများကို အခြေခံထားသည်)

ကောင်းမွန်စွာ ဒီဇိုင်းဆွဲထားသော၊ ဂရုတစိုက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သော အစီအစဉ်များ အထူးသဖြင့် သတ်သတ်မှတ်မှတ်၊ ဒေသန္တရ ဦးတည်ချက်များ (ကောက်နုတ်ချက် ၃ ကိုကြည့်ပါ) မှတဆင့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် မြှင့်မားသော အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ရရှိနိုင်ပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် Joint Peace Fund ၏ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၁၀၀ ဖန်တီးမှုသည် အရပ်ဘက် လူ့အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်မှုများကို အဆင့်မြှင့်တင်ရန် အဓိကအခွင့်အလမ်းများ ဖြစ်ခဲ့သည်။ အလားတူပင် ရန်ပုံငွေ ခွဲဝေနေရာချထားမှု ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ မကျေနပ်ချက်အသစ်များ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ချေလည်း ရှိသည်။

တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် ထောက်ပံ့ကူညီမှုဆိုင်ရာ အသုံးစရိတ်များ သို့မဟုတ် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများဖြင့် ရန်ပုံငွေစီးဆင်းမှု အလုံးအရင်းဖြင့် ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပဋိပက္ခဒဏ်ခံ ရသော ဒေသများတွင်ပုဂ္ဂလိကနှင့် အစိုးရ/ပြည်သူ့ကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းအစီစဉ်များသည် ပဋိပက္ခတင်းမာမှုများကို ပိုမိုဆိုးရွားစေပြီး ကာလကြာရှည်စေခဲ့သည်။ ဗဟိုအာဏာပိုင်များက အခြေခံအဆောက်အအုံ လုပ်ငန်း များဖြစ်သော လမ်းများ

နှင့် ရေကာတာများ၊ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများချဲ့ထွင်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်နေရာချ ထားရေးအစီအစဉ်များဖြင့် ထိန်းချုပ်မှုကို ချဲ့ထွင်ရန်နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေများကို ရည်ရွယ် ချက်ရှိရှိအသုံးပြုခဲ့ကြသည်။¹⁹ သတ္တုတွင်းနှင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍများတွင် အဆက်သွယ်ကောင်းရှိသော ပုဂ္ဂလိကရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသည် ဒဏ်ခတ်မခံခြင်း (impunity) ဖြင့် လုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်နိုင်ကြ သည်။²⁰ ဤနောက်ခံအခင်းအကျင်းက အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသခံများနှင့် အချို့ EAO များ အတွက် ထောက်ပံ့ကူညီမှုအစီအစဉ်များတွင် ပဋိပက္ခအက်ဆက်မှု (conflict sensitivity) ရှိစွာ လုပ်ဆောင်နိုင် ရေးကို အဓိကထားလောစေသည်။ NCA တွင် ဤစိုးရိမ်မှုများကို ထင်ဟပ်ထားပြီး EAO များသည် ၎င်းတို့ ထိန်းချုပ်နယ်မြေများတွင် နိုင်ငံခြား ထောက်ပံ့ကူညီမှု ရယူနိုင်မည့် အခွင့်အာဏာရှိပြီး “ပြည်သူများအတွက် သက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး တိုးတက်လာရန်နှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး” တို့ကို EAO များနှင့် စစ်တပ်တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည်ဟု NCA တွင် ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြထားသည်။²¹ ကောက်နုတ်ချက် ၆ တွင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်အကူအညီနှင့် ပေါင်းစည်းခြင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို ဆက်လက်စူးစမ်းလေ့လာထားသည်။

အမည်	အလှူရှင်များ	အဓိကဦးတည်ချက်များ
Myanmar Peace Support Initiative	နော်ဝေ၊ ဖင်လန်၊ နယ်သာလန်၊ ဒိန်းမတ်၊ ယူကေ၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဥရောပသမဂ္ဂ နှင့် ဩစတြေးလျ	ဖြစ်ပေါ်နေဆဲ အပစ်အခတ်ရပ်ဆိုင်းရေး ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှု များကို ပံ့ပိုးရန်နှင့် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်နိုင်ရန်နှင့် သီးခြား နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်များအတွက် အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေမည့် ရပ်ဝန်းတစ်ခု ပေါ်ပေါက်ရန်အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေး အသီး အပွင့်များကို ပေးနိုင်စေရန် ရေတိုကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်မှု။
Kann Lett	USAID Office of Transition Initiatives (USAID/OTI)	ပထမအဆင့်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွင် အားလုံးပါဝင်နိုင်မှုနှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု တို့ကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေးတွင် အရေးကြီး သော အဟန့်အတားများကို ဖြေရှင်းရန်။ ဒုတိယအဆင့်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပိုမိုခိုင်မာရန်နှင့် ရေရှည်တည်တံ့ရန် နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရေး တရားဝင် လုပ်ငန်းစဉ်များ မြှင့်တင်ရန်။
Nippon Foundation²²	ဂျပန်	ရေရှည်တည်တံ့ပြီး တဆင့်ချင်းမြင့်လာသည့် ယုံကြည်မှု ပေါ်ပေါက်လာရေးနှင့် ပံ့ပိုးမှု (SITES)။ ဤချဉ်းကပ်နည်းလမ်းသည် ပြည်နယ်အစိုးရများနှင့် EAOများကို အတူတကွ ဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်ပြီး ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော လူမှုအသိုင်း အဝိုင်းများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ပံ့ပိုးပေးသည့် အစီအစဉ်များကို ပူးတွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် ခေါင်းဆောင်များ ကြား ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရန် ဖြစ်သည်။
Peace Support Fund, later the Paung Sie Facility	ယူကေ၊ ဩစတြေးလျ၊ ဆွီဒင်	မြန်မာ့လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအတွင်း လူမှုသဟဇာတဖြစ်မှုကို မြှင့်တင်ပေးသည့် လိုအပ်ချက်အခြေပြုသော၊ ဂျန်ဒါအလေး ပေးသော အသေးစား အစပြုလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို ပံ့ပိုး သည်။
Joint Peace Fund	ယူကေ၊ အမေရိက၊ ဖင်လန်၊ ဂျပန် (အစပိုင်း)၊ နော်ဝေ၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ကနေဒါ၊ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ ဂျာမနီ၊ အီတလီ၊ ဩစတြေးလျ၊ ဒိန်းမတ်	၂၀၂၀ ခုနှစ်အထိ ရည်မှန်းချက်မှာ “သဘောတူညီချက်များ နှင့် အားကောင်းခိုင်မာသော ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၊ အင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များမှတဆင့် အားလုံးပါဝင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ ရောက်ရှိရန်” ဖြစ်ပြီး ထိုမှတဆင့် ပဋိပက္ခ စီမံခန့်ခွဲမှုယန္တရားများ၊ ဆွေးနွေးပွဲများ၊ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ် ပါဝင်မှု အားကောင်းခိုင်မာလာမည် ဖြစ်သည်။

ပုံ ၃။ အဓိကမြန်မာ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရေး အစီအစဉ်များ၊ ၂၀၁၀-၂၀၂၀။ အထောက်အပံ့ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဝတ်ကံဆိုက်များနှင့် စီမံကိန်း အစီရင်ခံစာများမှ ရရှိသော အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံထားသည်။

ကောက်နုတ်ချက် ၃။ အနာဂတ်ခေါင်းဆောင်မှု စွမ်းရည်ကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း။ ရေရှည် ငြိမ်းချမ်းရေး ပံ့ပိုးမှု ဥပမာတစ်ခု

ကျွန်ုပ်တို့ သုတေသန၏ ဖြေဆိုသူတစ်ဦးဖြစ်သော မြန်မာ့အရေး အလုပ်လုပ်ခဲ့ဖူးသော သံတမန်တစ်ဦးက ၈၈ မျိုးဆက်ကျောင်းသားများနှင့် အခြား မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီအရေး လှုပ်ရှားသူများ၏ ပညာရေးတွင် ရေရှည်ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုများပြုလုပ်ခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဖြော်မြင်မှုအရှိဆုံး သော ပံ့ပိုးမှုများထဲမှတစ်ခုဟု ယူဆ ခဲ့ပြီး၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အမျိုးသားပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင် ၎င်းတို့၏အခန်းကဏ္ဍကြောင့်ဖြစ်သည် ဟု သုံးသပ်ခဲ့သည်။

လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများသည် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်သို့ လမ်းဖောက်တည်ဆောက်ခဲ့သောကြောင့် နှစ်များစွာကြာတွင် ဤအားထုတ် ဆောင်ရွက်မှုများ ပေါင်းစည်းတွေ့ဆုံလာခဲ့သည်။ ပြည်ပရောက်မြန်မာများ နှင့် နိုင်ငံတကာတက္ကသိုလ်အသီးသီးမှ ဘွဲ့ရသူများက Bangkok Dialogue နှင့် စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် Burma Studies Conference နှင့် Vahu Development Institute တို့ ကဲ့သို့သော အစပြုဆောင်ရွက်မှုများရှိခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပညာတတ်များနှင့် စွန့်ဦးတီထွင်သူများက Myanmar Egress ကိုစတင်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး အဓိက ထိပ်ပိုင်းခေါင်းဆောင်များကြား ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရန်နှင့် ဆွေးနွေးမှု များဖြစ်ပေါ်ရန် အားထုတ်ကြိုးပမ်းခဲ့ပြီး မျိုးဆက်သစ် ခေါင်းဆောင်များ ပေါ်ပေါက်လာရန်လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည်။ Hope International အဖွဲ့အစည်းက အမေရိကန်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှု အင်စတီကျူးရှင်းများ တွင် ပညာသင်ကြားမှုကို ပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း (အထူးသဖြင့် ငြိမ်းဖောင်းဒေးရှင်းမှ) ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်သူ များအစုအဖွဲ့ကို ဖြည်းဖြည်းချင်းတည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ဤသို့ စွမ်းရည်ကျွမ်းကျင် မှုနှင့် ဆွေးနွေးမှု များတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုသည် ၎င်းတို့နောက် လိုက်ပါလာသည့် စိတ်တူကိုယ်တူ ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်များဖြစ်လာစေသည်။

နိုင်ငံခြားကူညီထောက်ပံ့မှု ချဉ်းကပ်နည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အဓိက တွေ့ရှိချက်များ

တွေ့ရှိချက် ၁။ ငြိမ်းချမ်းရေး အသွင်ကူးပြောင်းမှု နှင့် ပတ်သက်၍ အလှူရှင်များ၏ ထင်မြင်ယူဆချက်များ

နိုင်ငံတကာအလှူရှင်များသည် အထူးသဖြင့် NCA လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ကာလကြာရှည် ဆက်လက်တည်ရှိနေ သည့် တင်းမာမှုများနှင့် ရှေ့ဆက်ဖြစ်လာမည့် ထိခိုက်နိုင်ခြေများကို ကောင်းစွာ သတိမမူမိကြပါ။ အနောက်နိုင်ငံများ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပုံစံများအပေါ် များစွာမမှီတည်ပုံ ဒေသန္တရအခြေအနေလေ့လာဆန်းစစ်ချက် များ ပိုမိုပြုလုပ်ခဲ့မည်ဆိုပါက ဤထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများကို လျော့ချနိုင်ခဲ့မည်ဖြစ်သည်။

အနောက်နိုင်ငံစောင့်ကြည့်လေ့လာသူများ၏ ရှုထောင့်မှဆိုလျှင် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်လာသော ကျယ်ပြန့်သည့် အသွင်ကူးပြောင်းမှုများနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် ဆက်စပ်နေသော အပိုင်းသုံးပိုင်းရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ စီးပွားရေးလွတ်လပ်ခွင့်ရရှိလာခြင်း၊ နိုင်ငံရေး ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းခြင်းနှင့် NCA ဖြစ်စဉ်မှ ပေါ်ထွက်လာသော ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ ဤပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု သုံးမျိုးသည် လစ်ဘရယ်ငြိမ်းချမ်းရေးဟုခေါ်ဆိုကြသော စစ်အေးခေတ်အလွန် ပုံစံ၏ တိုးတက်မှုများရရှိသည့် ကျယ်ပြန့်သော မျှော်မှန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည်။ ဤမျှော်မှန်းချက်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ထင်ရှားစွာ ကိုက်ညီမှု ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေး သို့ ကောင်းမွန်သော တိုးတက်မှုများဖြစ်ပေါ်ပြီး အားလုံးပိုမိုပါဝင်သော ဒီမိုကရေစီ နည်းကျ နိုင်ငံတည်ဆောက်မှု ရရှိမည်ဟု သံတမန်များ၊ အလှူရှင်များနှင့် နိုင်ငံရေးသမားများက ထင်မြင်ခဲ့ သည်။²³

လစ်ဘရယ်ငြိမ်းချမ်းရေး နမူနာပုံစံ၏ ယူဆချက်များသည် အလွန်အကျွံ စာအုပ်ကြီးဆန်ခြင်း၊ ကျဉ်းမြောင်း ခြင်း နှင့် ရိုးစင်းလွန်းခြင်း စသဖြင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဝေဖန်ခံခဲ့ရသည်။²⁴ မြန်မာနိုင်ငံဖြစ်ရပ်တွင် ဆန်းစစ် ဝေဖန်မှုမရှိပဲ ဤနည်းလမ်းကို အသုံးပြုခြင်းက ရှုပ်ထွေးသော ပြည်တွင်းကိစ္စရပ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ပျက်ကွက် ခဲ့သည်။ ဥပမာ ဒီမိုကရေစီ ပိုမိုရရှိခြင်းက ပင်မ-အစွန်အဖျားဆက်ဆံရေးများ (core-periphery relations) ကို တိုးတက်လာစေမည် သို့မဟုတ် EAO ခေါင်းဆောင်များတွင် ခိုင်မာစွာ အမြစ်တွယ်နေသော စိုးရိမ်မှုများနှင့် နာကြည်းမှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဟူသည့် အာမခံမူပေးနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ ရွေးကောက်ခံနှင့် အခြားနိုင်ငံရေးစနစ်များ၊ လူနည်းစုအသံများကို ကာကွယ်ရန် အပြန်အလှန် ထိန်းကျောင်း မှုများ ရှိမှုနှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်အောက် ခေါင်းဆောင်များရရှိသည့် အခွင့်အာဏာ အတိုင်းအတာ (ဒီဂရီ) အပေါ် မူတည်၍ ပြောင်းပြန် အကျိုးသက်ရောက်မှုများပင်ရှိနိုင်သည်။²⁵ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများသည် NCA ထက်ကျော်လွန်သော တိုးတက်မှုများဖြစ်လာနိုင်စေမည်ဆိုသည့် အာမခံချက် မရှိပေ။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ သတ်မှတ်ချက်များကြောင့် ကျယ်ပြန့်သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဖြစ်စဉ်မှာ အကန့်အသတ်ရှိနေပြီး NCA သည် သမိုင်းကြောင်း ရှည်လျားသည့် ဗဟိုစစ်တပ်အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ထိပ်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။²⁶

ငြိမ်းချမ်းရေး ပုံပိုးမှုအတွက် ပိုမိုတွေးခေါ်မှု နှင့် ပိုမိုဆီလျော်သော မူဘောင်များသည် ဤ အခြေအနေအခင်း အကျဉ်းရှုပ်ထွေးမှုများကို ပို၍ကောင်းမွန်စွာ ဖြေရှင်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ Pathways for Peace အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည့် ချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းသည် မတူညီသော အစုအဖွဲ့ အခင်းအကျင်း ဖွဲ့စည်းပုံအချက်များ၊ အဓိကလူပုဂ္ဂိုလ်/အဖွဲ့အစည်းများ

ကောက်နုတ်ချက် ၄။ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ယခင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများပေါ် အသိအမှတ်ပြုမှု အကန့်အသတ် ရှိခြင်း၊ ဆက်ဆံရေးရိုးများအပေါ် အလှူရှင်များအမြင်

၂၀၁၀ မတိုင်မီ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ အဆက်ပြတ်မှုကြောင့် အလှူရှင်အများစုမှာ နိုင်ငံနှင့်ပတ်သက် ပြီး အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ အနည်းငယ်သာရှိခဲ့သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ၎င်းတို့ သည် အစောပိုင်းကာလက အရေးပါသည့် ရရှိပြီးသားအောင်မြင်မှုများကို သတိမပြုမိပဲ အချို့သော အစီအစဉ် များကို အသစ်ထွက်ပေါ်လာသည်ဟု ယူဆပြီး ပုံပိုးပေးခဲ့ကြသည်။ ဥပမာ ဒေသတွင်း အတိုက်အခံဖြစ်နေသော အင်အားစုများကြား ပဋိပက္ခကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်တည်ထောင်ထားသည့် EAO ဆက်ဆံရေးရိုးများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှည်ကြာသော သမိုင်းကြောင်းရှိပြီး ဖြစ် သည်။ NCA လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်သော အချို့ ဆက်ဆံရေးရိုးများသည် ၁၉၉၀ခုနှစ်အစောပိုင်းကာလအတွင်း အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များ နောက်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ ခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ ယခုအခါ ပြည် သူ့စစ်အဖွဲ့အဖြစ် အသွင်ပြောင်းသွားသော ပအိုဝ်းအမျိုးသားတပ်မတော် သည် ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ဆက်ဆံရေးရိုးအဖြစ် စတင်တည်ထောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အနောက်နိုင်ငံအလှူရှင်များသည် EAO ဆက်ဆံရေးရိုးများကို ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အဖြစ် ပုံပိုးပေးခဲ့သည်။ ဤရိုးများသည် ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့များအပါအဝင် စစ်တပ်နှင့် အခြားအစုအဖွဲ့များကြား ဆက်သွယ်ရေးအတွက် အဖိုးတန်သော လမ်းကြောင်းများဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်ပါက ထိုအဖွဲ့များသည် သတင်း အချက်အလက်ရရှိရန် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ဆက်ဆံရေးများပေါ်တွင်သာ မှီခိုခဲ့ရသည်။ နိုင်ငံခြား မစ်ရှင်များနှင့် အလှူရှင်ကရန်ပုံငွေထောက်ပံ့သော စီမံကိန်းဝန်ထမ်းများက ဆက်ဆံရေးရိုးများသည် EAO များနှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အသုံးဝင်ကြောင်း ပြောခဲ့ကြသည်။ သို့သော် အလှူရှင်များသည် ယခင်ကရှိပြီးသား အောင်မြင်မှုများကို လျစ်လျူရှု မကြာခဏ ဖြစ်လေ့ရှိသည်။ ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ပူးတွဲစောင့်ကြည့်ရေး ကော်မတီ တည်ထောင်မှုသည်သာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်မှု၏ အစပထမ ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင် ယူဆပြီး သဘောတူလက်မှတ်ထိုးမီ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် အရေးပါသော လုပ်ငန်းများကို အသိအမှတ်ပြုရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။ ဤအသေးအဖွဲ့ပြဿနာသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယခင်ကငြိမ်းချမ်းရေး ကြိုး ပမ်းဆောင်ရွက်မှုများကို အလှူရှင်များက အပြည့်အဝ နားမလည်ကြောင်းကို ပုံဖော်ပြနေသည်။ NCA လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ပဋိပက္ခအဖွဲ့များနှင့် လူထုမှ မယုံကြည်မှုများဖြစ်ပေါ်သည်မှာ ဤပျက်ကွက်မှု၏ ရလဒ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သည်။

နှင့် အဓိကအင်စတီကျူးရှင်းများကြား အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများကို အခြေခံ၍ ချဉ်းကပ်နည်းလမ်း ရေးဆွဲရန် အကြံပြုထားသည်။²⁷ အလှူရှင် အများစု (နှင့် ပြည်တွင်းအစုအဖွဲ့ အများအပြား) သည် တကယ့်လက်တွေ့ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ ရှုပ်ထွေးမှုများနှင့် သိမ်မွေ့သော ကွဲပြားချက်များကို အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ နားလည်ခဲ့သည်။

အလှူရှင်များကြား ဤသို့သော သိမ်မွေ့သည့်ကွဲပြားမှုကို မမြင်နိုင်ခြင်းသည် အစိုးရနှင့်နီးကပ်စွာ အလုပ်လုပ် သည့်အခါ ပြဿနာပုံဖြစ်စေခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် နေရာအများစုတွင် ကောင်းစွာစီမံအုပ်ချုပ်နိုင်နေသည့်အားကောင်းခိုင်မာသည့် လွတ်လပ်မှုနောက်ခံရှိသည့် နိုင်ငံဖြစ်သောကြောင့် အထောက်အပံ့ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် အချုပ်အခြာအာဏာ စည်းမျဉ်းများကို လေးစားလိုက်နာရမည်ဖြစ်သည်။ EAO များ၏ အနေအထားမှာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ပြီး ပဋိပက္ခအခင်းအကျင်းတွင် ပါဝါမညီမျှမှုကြောင့် ၎င်းတို့ကို တူညီသော လေးစားမှုကို ပြသရန်မလိုခဲ့ပါ။²⁸ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက်တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် NLD အစိုးရတို့သည် နိုင်ငံခြားထောက်ပံ့မှုကို ပိုမိုထိန်းချုပ်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် အစိုးရက ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သော လုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် အသုံးစရိတ်ကို ကန့်သတ်ရန်နှင့် ရန်ပုံငွေခွဲဝေနေရာချထားမှုများကို စိစစ်ရန် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။²⁹ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များအတွက် ပံ့ပိုးသည့် ထောက်ပံ့မှုပမာဏသည် မြင်သာမှု မရှိသောကြောင့် ၎င်းတို့၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် တင်းကြပ်စွာ ထားရှိသင့်ပြီး ပင်မ NCA လုပ်ငန်းစဉ်သို့သာ ခွဲဝေပေးသင့်သည်ဟု အစိုးရက မြင်ခဲ့သည်။

တွေ့ရှိချက် ၂။ အရပ်ဘက်-စစ်ဘက် ကွဲပြားမှုတွင် အမြစ်တွယ်နေသည့် ပြဿနာများကို နားလည်ခြင်း

ပံ့ပိုးကူညီမှု အစီအစဉ်များသည် စစ်တပ်နှင့် အရပ်ဘက်အထက်တန်းလွှာတို့ကြား တင်းမာမှုများနှင့် ပတ်သက် ပြီး ရောထွေးသော နားလည်မှုများ ရှိနေခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေး၏ အမြင့်ဆုံးသောအဆင့်များ၌ အမြစ်တွယ်နေသော တင်းမာမှုများကြောင့် မတည်မငြိမ်ဖြစ်နေသော ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်နေပြီး အစိုးရက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဒုတိယအဆင့်(secondary level) သို့ ပို့ထားသည်။

စစ်တပ်ခေါင်းဆောင်များသည် အမှီခိုကင်းကင်းဖြင့် ပြုမူဆောင်ရွက်နေကြသည်ကို အလှူရှင်များ မြင်လာ ကြသည်။ ရပ်သားခေါင်းဆောင်များမှာ စစ်တပ်နှင့် ၎င်းတို့၏ ဆက်ဆံရေးကို အများအားဖြင့် အလေးထား ဆောင်ရွက်နေရသည်။ ၂၀၂၁ စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများက ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် အတွက် တည်ငြိမ်သော နေရာတစ်ခု ဖန်တီးပေးထားသည်ဟူသည့် မျှော်လင့်ချက်များမှာ မှားယွင်းကြောင်း ပြသခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးတွင် တပ်၏ အခန်းကဏ္ဍကို လျော့ချရန် တပ်နှင့် ညှိနှိုင်းမှုများနှင့်သဘောတူညီမှု ရရှိအောင် ပြုလုပ်ရသည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ကာလရှည်ကြာဆုံး တည်ရှိနေသော စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ် သည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် သူ၏ ရပ်တည်မှုနေရာကို တပ်၏ နိုင်ငံရေးတွင်ပါနေမှုကို ဆန့်ကျင်ခြင်း ဖြင့် တိုးတက်အောင် လုပ်သကဲ့သို့ အခါအခွင့်အလျဉ်းသင့်သော အချိန်များတွင်လည်း တပ်နှင့် သဘောတူ ရပ်တည်မှုများလည်းရှိခဲ့သည်။ ဆယ်စုနှစ် များစွာကြာမှ စစ်တပ်နေအိမ်အကျယ်ချုပ်မှု လွတ်လာခဲ့ပြီး သူသည် သူ့မိသားစု၏ တပ်နှင့် ပတ်သက်သော သမိုင်းကြောင်းရှိမှုကို ခေတ်မီမြန်မာနိုင်ငံနှင့်တပ်မတော် တည်ထောင်ခဲ့သည့် သူ့ဖခင်၏ သမိုင်းဝင် အခန်းကဏ္ဍကို မကြာခဏပြန်လည်ပြောလေ့ရှိပြီး “ကျွန်မ(တို့) တပ်မတော်” ဟု ရည်ညွှန်းသုံးနှုန်းလေ့ရှိသည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် သူသည် ရိုဟင်ဂျာများကို လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုဖြင့် နိုင်ငံတကာ တရားရုံး၌ စွဲချက်တင်ခံရသော စစ်ခေါင်းဆောင်များဘက်မှ ခုခံကာကွယ်ခဲ့သည်။ ဤသို့ ဖြစ်ပွားနေသော နိုင်ငံရေးအကြပ်အတည်းက အခြားကိစ္စရပ်များ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင်များနှင့် ရိုဟင်ဂျာများ အပါအဝင် လူနည်းစုများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ဘေးဖယ်ထားမှုများဖြစ်စေသည်။

ဤသို့သော စိန်ခေါ်မှုများများသော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အလှူရှင်များသည် အခြေအနေအခင်းအကျင်းနှင့် မကိုက်ညီသော ပုံမှန်စံသတ်မှတ်ချက် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကို အစိုးရကို ပံ့ပိုးရန် အလွန်မြန်မြန် လုပ် ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ ဥပမာတစ်ခုမှာ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ လူသိများထင်ရှားသော ရပ်ရွာအခြေပြု ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်း ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ ကနဦးအဆင့်ဆောင်ရွက်မှုများသည် ပဋိပက္ခတင်းမာမှုများ လျော့ကျနေ ပြီးဖြစ်သည်ဟု ယူဆပုံရှိသောကြောင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများကို စိတ်ပျက်စေခဲ့သည်။³⁰ မကြာခင်ကာလကမှ နယ်မြေစိုးမိုးမှု ရရှိခဲ့သောနေရာ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးအာဏာရရှိရန် ယှဉ်ပြိုင်နေသည့်နယ်မြေများတွင် ထိန်းချုပ်မှု ရရန်အတွက် အစိုးရမှ ဖွံ့ဖြိုးရေး အစပြုလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို အသုံးချခဲ့သည့် ဖြစ်ရပ်မှတ်တမ်းများရှိသော ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းရှိ ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော မြို့နယ် အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူနည်းစုဒေသများသို့ စီမံကိန်းကို ရွှေ့ပြောင်းဆောင်ရွက်သည်နှင့် ပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ဤကနဦးအဆင့်တွင် တိုင်းသား ခေါင်းဆောင်များနှင့် သေချာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းက အခက်အခဲ အတားအဆီးများကို ဖော်ထုတ်သိရှိနိုင်ခဲ့မည်ဖြစ်သည်။ အချိန် ကြာလာသောအခါ ပညာရှင်များ ထံမှ အကြံဉာဏ်ရယူပြီး ဒေသန္တရအဆင့်တွင် ထဲထဲဝင်ဝင် ဆက်သွယ်ပူး ပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်က အပြုသဘောဆောင်စွာ တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အစိုးရနှင့်သာ တစ်ခုတည်း ဆောင်ရွက်ခြင်းထက် ကနဦးစီမံကိန်းနေရာများမှ NGO များနှင့် မိတ်ဘက်အဖြစ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းက ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိနေဆဲနေရာများတွင် လုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများကို လျော့ချနိုင်စေသည်။ အစိုးရ မိတ်ဖက်များနှင့် ဆက်ဆံရေး တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေခြင်းက စီမံကိန်းမန်နေဂျာများကို တင်းမာမှုများကို သိရှိပြီး ဖြေရှင်းမှုများပြုလုပ်စေနိုင်သည်။

တွေ့ရှိချက် ၃။ တရုတ်နိုင်ငံ၏ အရေးပါမှုကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း/သိရှိခြင်း

တရုတ်နိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံပေါ်၎င်း၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုကို အသုံးချပြီး NCA လုပ်ငန်းစဉ်နယ်ပယ်ကို လျော့ကျ စေသည့် ၎င်းကိုယ်ပိုင် ချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ အနောက်နိုင်ငံ အလှူရှင်များသည် ကာလကြာရှည် ကြီးမားသောနယ်စပ်တလျှောက် ဆက်ဆံရေးသမိုင်းအတွင်း ပဋိပက္ခ လျော့ချရေး အစီအစဉ် များတွင် တရုတ်၏ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်မှုနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရှိန်အဟုန် ဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအပေါ် တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒ ရပ်တည်ချက်ကို နားလည်ရန် ခက်ခဲခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်နေသော နိုင်ငံအားလုံးတွင် သိသာထင်ရှားသော မူဝါဒနှင့် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ အကျိုးစီးပွားများ ရှိနေသော်လည်း အနောက်နိုင်ငံအများအပြားနှင့် တဖန်ပြန်လည် ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်မှုများပြုလုပ်ပြီးသည့် ကာလအထိ တရုတ်နိုင်ငံသည် ဩဇာအကြီးမားဆုံး ပြင်ပပါဝါ အဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေသည်။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲအပြီးတွင် အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ဝါရှင်တန် ဒီစီသို့ မသွားခင် ဘေဂျင်းသို့ ဦးစားပေးသွားရောက်ခဲ့သည်။³¹ တရုတ်အစိုးရသည် မြန်မာ နိုင်ငံ၏ တပ်နှင့်အရပ်သားခေါင်းဆောင် များနှင့် နီးကပ်သော ဆက်ဆံရေးကို ဆက်လက်ထားရှိပြီး တချိန်တည်းတွင်ပင် အထူးသဖြင့် ၎င်း၏နယ်စပ်အနီးရှိ အင်အားကြီးမားသော ဝပြည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေးတပ် ကဲ့သို့သော EAO များနှင့် သမိုင်းဝင်ဆက်ဆံရေးများ ကိုလည်း ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားသည်။ တရုတ်နိုင်ငံသည် NCA လုပ်ငန်းစဉ်၏ ကဏ္ဍအချို့အတွက် ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ပေးခဲ့သော်လည်း အပြည့်အဝပါဝင်ခြင်း ဘယ်သောအခါမျှ မရှိခဲ့ပါ။³² တရုတ်အရာရှိများနှင့် မြန်မာစစ်တပ် နှစ်ဖက်စလုံးသည် NCA တွင် မြောက်ပိုင်း EAO များပါဝင်လာမှုကို အားပေးမှု ရှိပုံမပေါ်ပေ။³³ အောင်ဆန်းစုကြည်ထံမှ တရားဝင်အကူအညီ တောင်းခံမှုရပြီးနောက်တွင် တရုတ်နိုင်ငံသည် ၎င်းတို့အား ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီခံသို့ တက်ရောက်ရန် ဖိအားပေးခဲ့သည်။³⁴ တရုတ်နိုင်ငံသည် ၎င်း၏ နယ်စပ်တွင် အနောက်နိုင်ငံများ၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုကို ကန့်သတ်ရန်လည်း လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ တရုတ်နိုင်ငံမှ တာဝန်ရှိသူများအတွက် အမေရိ

ကန်၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှုသည် အကဲခတ်ပြီး ရန်ကုန်ရှိ အမေရိကန် သံအမတ် အား ကချင် ပြည်နယ်သို့ မသွားရောက်ရန်ပင် အကြံပြုခဲ့ဖူးကြ သည်။³⁵

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်နိုင်ငံ၏ အရေးပါမှုကို အနောက်အလှူရှင်များက ကျယ် ကျယ်ပြန့်ပြန့် နားလည်ထားကြ သော်လည်း ထောက်ပံ့မှုပေးသည့် အရာရှိ များမှာ မည်သို့ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရမည်ကို မသေချာကြပါ။ တရုတ်အရေး ကျွမ်းကျင်သူမှ မှတ်ချက်ပြုသည်မှာ

အနောက်အုပ်စုသည် မြောက်ပိုင်း EAO များအားကောင်းစွာခိုင်မာလာရေး အတွက် တရုတ်၏ ပံ့ပိုးမှုအပေါ် အခြေအနေ အနေထားများကို လုံလောက် စွာ သိရှိနားလည်မှုမရှိပဲ ၎င်းကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမည့် နည်းဗျူဟာ မရှိသလို ဒီပဋိပက္ခတွေက NCA ကို ဘယ်လိုသက်ရောက်မှုတွေ့၊ ပြောင်းလဲမှုတွေ့ဖြစ် စေ နိုင်တယ်ဆိုတာ ကိုတောင် နားလည်မှုမရှိပါဘူး။³⁶

တရုတ်နိုင်ငံနှင့် မြောက်ပိုင်းအဖွဲ့များနှင့် သံတမန်ရေးအရ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု အနည်းငယ်မှလွဲ၍ အနောက်နိုင်ငံ အလှူရှင်များသည် မြန်မာစစ်တပ် သို့မဟုတ် အရပ်သားအစိုးရကို စိတ်ပျက်စေမည် စိုးသော ကြောင့် ထိုဆက်ဆံရေးများ တည်ဆောက်ရေးတွင် မပြတ်မသားရှိခဲ့လှသည်။³⁷ သို့အတွက် ထောက်ပံ့ ကူညီမှု ဆောင်ရွက်ရသော ဝန်ထမ်းများနှင့် အရာရှိများမှာ ခိုင်မာစွာအမြစ် တွယ်နေသော ပြိုင်ဆိုင်မှုများ၏ နောက်ဆက်တွဲ အကျိုးဆက်များကို ဖြေရှင်း ရမည့် မကောင်းလှသည့်အခြေအနေတွင် ရောက်ရှိသွားခြင်းမှာ အံ့ဩစရာမရှိ ပါ။ အနောက်နိုင်ငံ သံတမန်အချို့က မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၎င်းတို့ရောက်ရှိနေမှုမှာ (ဒေသတွင်း တရုတ်၏ လွှမ်းမိုးမှုကို ရင်ဆိုင်ရန် နိုင်ငံရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများအဖြစ်) တရုတ်နှင့် ပထဝီနိုင်ငံရေးအရ အင်အားချိန်ခွင်လျှာညှိ ခြင်း အဖြစ်မြင်ကြသည်။ အခြားသူများမှာ တရုတ်နိုင်ငံမှ တာဝန်ရှိသူများက အလှူရှင်များ၏ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုအစီအစဉ်များတွင် ပါဝင်မှုနည်းပါးသော ကြောင့် မည်သို့ ဆက်ဆံရမည်ကို မသိကြပါ။

အနောက်နိုင်ငံ အလှူရှင်အများစုသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရုတ်မူဝါဒကို ထိန်းကျောင်းနေသော ဗျူဟာကျ အကျိုးစီးပွားများ သို့မဟုတ် တရုတ်နှင့် EAO များကြား ရှုပ်ထွေးသော ဆက်ဆံရေးကို နားမလည်ခဲ့ပါ။ ဘင်္ဂလား ပင်လယ်အော်သို့ ဝင်ရောက်လိုသည့် တရုတ်၏အကျိုးစီးပွားစိတ်ဝင်စားမှု၊ ယင်နှင့်ဆက်စပ်သော အခြေခံ အဆောက်အအုံနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ၏ အရေးပါမှု၊ မြောက်ပိုင်း EAO များနှင့် ၎င်းတို့၏ ဆွေးနွေးမှုများနှင့် ဤသည် က NCAအပေါ် ယင်းတို့၏ ထောက်ခံမှုကို မည်သို့သက်ရောက်သနည်း ဆို သည့်တို့အပေါ် နားလည်မှု အားနည်းခဲ့သည်။ အကြိမ်များစွာပင် တရုတ်ကို အရေး ပါသောသူအဖြစ်ထက် ရှောင်ကြဉ်ရမည့် “ပွဲဖျက်သူ” အဖြစ်သာ မျက်နှာစာ တစ်ဖက်ထဲမှ မြင်ခဲ့ကြသည်။ သဘာတရားရေးရာအဆင့်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ပံ့ပိုးကူညီမှု သည် မျှော်မှန်းချက်အတိုင်းပင် “နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်း” တစ်ခုအဖြစ်ယူဆပုံရသည်။ ဤအစုအဖွဲ့တွင် တရုတ်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သော အနောက်နိုင်ငံ တာဝန်ရှိသူများသည် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အလွန်အမင်း အကောင်းမြင်အကဲဖြတ်မှုများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်း ရေးအတွက် အနောက်နိုင်ငံ ချဉ်းကပ်နည်းမဟုတ်သော အခြားနည်းလမ်းများ ကို လျစ်လျူရှုခဲ့မှုများကိုဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။

တွေ့ရှိချက် ၄။ ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်းကို အရှိန်မှန်မှန် ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း

အလှူရှင်များသည် ရေရှည်အမြင်ထားရှိရန်၊ အဟန့်အတားများကို လက်ခံရန် နှင့် အန္တရာယ်များကို လျော့ချရန် ချဉ်းကပ်နည်းများကို လိုက်လျောညီထွေ ပြောင်းလဲရန် ရှိကန့်ခဲ့သည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစ၍ အထောက်အပံ့ပေးသည့်အဖွဲ့အစည်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ တွင်းရှိရန် အများအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ နှစ်ရှည်ရုံးခွဲများကို ထိုင်းနိုင်ငံမှ မြန်မာနိုင်ငံ

သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းဖြင့် အလျင်အမြန်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြ သည်။ အချို့မှာ အကောင်းမြင်ဝါဒလှိုင်းများနှင့် ရောက်ရှိလာပြီး ဤသည်က “အစတွင် အားလုံး အတွက် ကပြောင်းကပြန်နိုင်သော လွတ်လပ်မှု”³⁸ ကို ဦးတည်သွားစေပြီး အလှူ ရှင်အဖွဲ့အစည်းများကလည်း ၎င်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားနယ်ပယ်များကို ကာ ကွယ်ရန်နှင့် သက်ဆိုင်ရာအားသာချက်များကို ဆောင်ရွက်ရန် အားပေးခဲ့ကြ သည်။ ဤသို့သော ရေပွက်ရာငါးစာချ သဘောထားအမြင် ဖြင့် ဆောင်ရွက်မှု များသည် ရေရှည်အမြော်အမြင် မရှိသောဆုံးဖြတ်ချက်များကို ဦးတည်စေခဲ့ သည်။ ဥပမာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ကျေးရွာအဆင့် အုပ်ချုပ် ရေး (အစိုးရ) မပါဝင်သော အစီအစဉ်များကို အစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ခြင်းက နိုင်ငံရေးအရ လက်ခံလာကြသောအချိန်တွင် လုံးဝဖျက်သိမ်းခဲ့ခြင်း များဖြစ်သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပေးသည့် နိုင်ငံခြား ထောက်ပံ့ကူညီ မှု သုတေသန၏ ခေါင်းစဉ် “Too Much Too Soon” သည် ဤစိုးရိမ်ချက် များ ကို လိုရင်းတိုရှင်းဖြင့် ထိထိမိမိဖော်ပြနိုင်ခဲ့သည်။³⁹

အထူးသဖြင့် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံသောပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများ၏ စိတ်လှုပ်ရှားမှု ကြောင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးလက်မှတ်ထိုး

ကောက်နုတ်ချက် ၅။ ဆုံးရှုံးသွားသော အခွင့်အလမ်း များ - ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ပူးတွဲ စောင့် ကြည့်ရေး ကော်မတီ

EAO နှင့် အလှူရှင်များက JMC ကို စစ်တပ်နှင့် အပြုသဘော ဆောင်စွာ ထိတွေ့ဆက်ဆံနိုင်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခု အဖြစ် အသုံးမချခဲ့သည်ကို ပစ်ခတ်မှု ရပ်စဲရေး ကျွမ်းကျင်သူ ပညာရှင် (ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို အနီးကပ် လေ့လာစောင့်ကြည့်နေ သော) များက သတိပြုမိခဲ့ ကြသည်။⁴⁰ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည် များကို ပြန်လည်ကြည့်ရှုပါက အလှူရှင်များသည် အောက်ဖော်ပြပါ ချဉ်း ကပ်နည်းလမ်းများ အပေါ် ရန်ပုံငွေ ပံ့ပိုးခဲ့ ခြင်းများနှင့် အားပေးခဲ့ ခြင်း များ ပြုလုပ်နိုင်သင်ခဲ့သည် -

- JMC သည် ပြဿနာတိုင်းကို ဖြေရှင်းရန် အကောင်းဆုံး နည်းလမ်းမဟုတ်ကြောင်း သိရှိလက်ခံခြင်း၊ ပြဿနာရှိ သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အချို့ကို ဖယ်ရှားခြင်း (ဥပမာ - နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ခြင်း၊ လုံခြုံရေးကဏ္ဍပြုပြင် ပြောင်းလဲရေး နှင့် မိုင်းရှင်းလင်းခြင်း) နှင့် အခြားယန္တရားများ၊ ဖွဲ့စည်းပုံပုံစံ နှင့် ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းများကို စမ်းသပ်အသုံးပြုခြင်း⁴¹
- ဒေသတွင်း ဖြေရှင်းနိုင်သည့် အသေးစား ချိုးဖောက်မှုများ နှင့် ဩဇာအာဏာရှိသူများ (high-level) ပါဝင်သော နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများတွင် ထည့်သွင်းဆွေးနွေး သင့်သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် တစ်ခုလုံးကို လမ်းချော် သွားစေနိုင်သည့် အဓိကပြဿနာများကို ရှင်းလင်းပြတ်သား စွာ ခွဲခြားသတ်မှတ်ခဲ့ ခြင်း⁴²
- အောင်မြင်နိုင်သည်ဟု ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားသော နေရာ များတွင် ဒေသအခြေပြုနှင့် ရှေ့ပြေးဖြစ်သော ဖြေရှင်း မှုများကို စမ်းသပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း။ အလှူရှင်များသည် အစိုးရနှင့် စစ်တပ်တို့ကို ဒေသအခြေပြု နည်းလမ်းပုံစံ များ၏ အားသာချက်များကို ထောက်ခံပြောဆိုပြီး ပြုလွယ် ပြောင်းလွယ်၊ ဆန်းသစ်သော ရင်းမြစ်များကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်ခဲ့ ခြင်း။ ဤနည်းဖြင့် အပြုသဘောဆောင်ပြီး၊ တာဝန်ဝတ္တရား ကို လက်အောက် အရာရှိသို့ လွှဲပြောင်းပေးသော ပြဿနာ ဖြေရှင်းခြင်းကို ခိုင်မာအားကောင်းစေနိုင်သည်။

ထားမှုများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိသည်များနှင့် ရှမ်းပြည် နယ်မြောက်ပိုင်း၊ ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် အခြားနေရာများတွင် အကြမ်းဖက်မှုများမြင့်တက်လာသည် အထောက်အထားများရှိသော်လည်း အလှူရှင်များက မြန်မာနိုင်ငံကို ပဋိပက္ခလွန်ကာလ အခြေအနေရပ်ဝန်းအဖြစ် သဘောထားဆက်ဆံခဲ့ကြသည်။ စစ်မှန်ပြီး ပြီးပြည့်စုံသော ငြိမ်းချမ်းရေးပေါ်ထွက်လာရန် အချိန်မည်မျှ ကြာမြင့်မည်နှင့် မြန်မာ နိုင်ငံရေးရှုပ်ထွေးမှုများကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် မည်သည့်တို့လိုအပ်သည်ဆိုသည်နှင့် ပတ်သက်၍ထားရှိသည့် မျှော်မှန်းချက်များမှာ လက်တွေ့နှင့်ကင်းကွာလှသည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အကောင်းအမြင်လွန်ခြင်းကို လူအများအပြားက သတိပြုမိကြသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် လစ်ဘရယ် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတို့ကို အောင်မြင်စွာရရှိရန် ခိုင်မာအားကောင်းသော နိုင်ငံတကာ ကတိကဝတ်က ပွင်းလင်းစွာဝေဖန်မှုများကို အသိတိတ်သွားစေခဲ့သည်။ ဝေဖန်သူများကို ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောသူများ သို့မဟုတ် အဆိုးမြင်ဝါဒီများအဖြစ် တံဆိပ်ကပ်ခံရပြီး အမှီလိုက်ဖို့ ”(get with the program)” လိုအပ်နေပြီဟုပြောခံကြရသည်။ ဤသဘောထားအမြင်က မျှော်လင့်ချက်များ အလွန်အကျွံမဖြစ်အောင် ထိန်းသိမ်းရန် ခက်ခဲစေပြီး ဒေသန္တရ ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်သူများကို နိုင်ငံတကာမှ ထိရောက်စွာ ပံ့ပိုး ကူညီနိုင်မှုကို လျော့ကျစေသည်။

အလှူရှင်အများစုသည် ကျရှုံးမှုမှ သင်ခန်းစာယူပြီး ပြောင်းလဲသွားသော အခြေအနေအခင်းအကျဉ်းနှင့် လိုက် လျောညီထွေဖြစ်သည့် ပြောင်းလဲယှဉ်ပြင်လွယ်ရှိသော ချဉ်းကပ်နည်းများကို ပြောင်းသုံးရန် နှေးကွေးကြသည်။ လက်တွေ့မဆန်သော မျှော်လင့်ချက်များကြောင့် ရှောင်လွှဲမရနိုင်သော ကျရှုံးမှုများကို သိရှိလက်ခံရန် သို့မဟုတ် အတွေ့အကြုံများမှတစ်ဆင့် ဆက်လက်တည်ဆောက်ရမည့် နည်းလမ်းများကို သိရှိရန် ၎င်းတို့သည် နေရာမှန်တွင် ရှိမနေခဲ့ပေ။ ဥပမာ တစ်ခုမှာ အလှူရှင်အချို့သည် JMC နှင့် ပတ်သက်ပြီး ယင်း၏ အထောက်အပံ့များနှင့် ပြောင်းလဲမှုအတွက် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော ပံ့ပိုးမှုပေးနိုင်မှုတို့ သေချာစွာ အကဲဖြတ်စိစစ်မှုများ မပြုလုပ်ပဲ ထိရောက်မှု မရှိဟူ၍ ယုံချခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ (ကောက်နုတ်ချက် ၅ ကိုကြည့်ပါ) မြင့်မားသော မျှော်လင့်ချက်များကို ပြည့်မီအောင်လုပ်ဆောင်ရသော ဖြစ်စဉ်တွင် အလှူရှင်များ၏ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုမှာ တိုးတက်မှု မရှိခြင်းကို ညည်းညူသောနေ့ခွဲပြီး အလုပ်မဖြစ်သော ယန္တရားကို ဆက်လက်ပံ့ပိုးပေးနေခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ အပြောင်းအလဲ ဖြစ်လာနိုင်သည်ဟူသော အမှန်တကယ်ဖြစ်မလာနိုင်သည့် မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် “မြင်းသေကို နှင်တံဖြင့် ရိုက်နေခြင်း” ပင်ဖြစ်သည်။

တွေ့ရှိချက် ၅။ လုပ်ငန်းစွမ်းရည် အကန့်အသတ်များကို ဖြေရှင်းခြင်း

ယုံကြည်စိတ်ချရသည့် လုပ်ငန်းဖော်ဆောင်မှု မိတ်ဖက်များလိုအပ်ခြင်းကလည်း နိုင်ငံတကာအသိုင်းဝိုင်း၏ ထောက်ပံ့ကူညီမှုအတွက် အကန့်အသတ်ဖြစ်စေသည်။ ရှိပြီးသား NGO နှင့် CSO များသည် အရေးပါသော ကဏ္ဍမှပါဝင်ပြီး တခါတရံ အခင်းအကျင်းနှင့် ဗျူဟာနှင့်ပတ်သက်ပြီး အရေးပါသော အကြံပေးသူများဖြစ်ကြ သည်။

ဤမိတ်ဖက်ဆောင်ရွက်မှုများသည် ပြည်တွင်း အဖွဲ့/လူပုဂ္ဂိုလ်များကို ၎င်းတို့၏ အဓိကပင်မ အလုပ်များမှ သွေဖည်စေနိုင်ပြီး ရန်ပုံငွေရရှိမှုနှင့် လက်လှမ်းမီမှုတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး တင်းမာမှုများဖြစ်လာနိုင်စေသည်။

စီမံကိန်းများကို လျင်မြန်စွာချဲ့ထွင်ရန် လိုအပ်မှုသည် ယုံကြည်ရသည့် မိတ်ဖက်မရှိခြင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေး စံနှုန်းများနှင့် မျှော်မှန်းချက်များအတိုင်း ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုများ ဆောင်ရွက်ရန် ကနဦးတွင် လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရည် နိမ့်ပါးမှုကို မီးမောင်းထိုးပြခဲ့သည်။ အစိုးရ သို့မဟုတ် အစိုးရမဟုတ်သည် ဖြစ်စေ စီမံကိန်းများဖော်ဆောင်ပို့ဆောင်ခြင်းအတွက် မိတ်ဖက် အနည်းငယ်ကသာ သင်တန်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ တည်ဆောက်မှုများ မလိုအပ်ပဲ

ကြီးမားသော စီမံကိန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ အလှူရှင်တစ်ဦး က မှတ်ချက်ပြုသည်မှာ-

ရွေးချယ်စရာများစွာ ရှိခဲ့သော်လည်း တစ်ခုကမှ စံကိုက်ညီတာ မရှိပါဘူး။ အပေးအယူတွေက ဘာတွေ ရှိမလဲနဲ့ ဘယ်အရာတွေက ဘယ်လမ်းကြောင်းကတဆင့် သွားဖို့ဆန္ဒရှိမလဲ။ ဒါတွေက တူတွေက နှက်ဖို့ အကိုက်ညီဆုံး သံကိုလိုက်ရှာနေတာနဲ့တူပါတယ်။ ရန်ပုံငွေအချို့က အဲ့လိုမျိုးသတ်မှတ်ပြီး သား လုပ်ငန်းစဉ်တွေအတွက် ဖြစ်ပါတယ်။⁴³

မြန်မာအစိုးရ၏ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် အတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် အတွေ့အကြုံမရှိခြင်းက ပါဝင် ပတ်သက်သူအားလုံးအတွက် စိန်ခေါ်မှုဖြစ်စေသည်။ တစ်ဖက်တွင်မူ ကာလကြာရှည် ဆက်ဆံ ရေးများမရှိခြင်း၊ နားလည်ရန်ခက်ခဲသောစနစ်များနှင့် အကျိုးထိရောက်မှု တာဝန်ခံမှု နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဆိုင်ရာ စိုးရိမ်မှုများ ကြောင့် အလှူရှင်များသည် အစိုဓာတ်အဖွဲ့များနှင့် အလုပ်လုပ်ရန် ခက်ခဲခဲ့သည်။ EAO များ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့နှင့် ဆက်သွယ်သော CSO များနှင့် အလုပ်လုပ်ရန်လည်း အလားတူပင် ခက်ခဲခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့၏ အလှူရှင်လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး အတွေ့အကြုံမရှိခြင်းနှင့် လက်နက်ကိုင်များကို ပံ့ပိုးကူညီမှုဖြစ်နိုင်သည်ဆိုသည့် စိုးရိမ်မှုများကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဤအခြေအနေက တိုင်းရင်းသားများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်မှုကို ပံ့ပိုးရန်နှင့် အလှူရှင်များ၏ ယုံကြည်အပ်နှံမှုဥပဒေရေးရာနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာ ဆိုင်ရာတို့ကို ထိခိုက်စေနိုင်သည့် အန္တရာယ်များကို လျော့ချရန် လုပ်ငန်းဖော်ဆောင်မှု မိတ်ဖက်များ သို့မဟုတ် NGO ကြားခံများကို ရှာဖွေရသည်မှာ ပုံမှန်ဖြစ်လာသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် အလှူရှင်များသည် နောက်ဆက်တွဲ ကွဲလွဲမှုများ၊ ထိုအဖွဲ့အစည်းများအပေါ် ပါဝင်ပတ်သက်သူများမှ အထင်မြင်လွဲမှားခြင်းဖြစ်လာ နိုင်မှုနှင့် ၎င်းတို့အလုပ် အာရုံစိုက်မှု ပြောင်းလဲခြင်း အပါအဝင် ဖြစ်တန်ချေရှိသည်များကို သတိပြုမိကြသည်။⁴⁴

ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ ရှုပ်ထွေးသော အင်္ဂါရပ်တစ်ခုမှာ စေ့စပ်ညီနိုင်းရေးကျွမ်းကျင်သူများအတွက် နိုင်ငံ တကာ ထောက်ပံ့ကူညီမှု ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင် အမျိုးစား နှစ်မျိုး ပါဝင်သည်။ ကာလတိုခရီးစဉ်အတွင်း အကြံဉာဏ်ပေးသည့် ထင်ရှားသည့်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ကာလကြာရှည်နေထိုင်ပြီး အကြံဉာဏ်နှင့် စွမ်းရည်ဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများပေးသည့် မထင်ရှားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များ သည် အခြေအနေအခင်းအကျဉ်းနှင့်ဆီလျော်သော အကြံဉာဏ်ပေးနိုင်ပြီး ယုံကြည်မှုရရှိရန်အတွက် အချိန်ရင်း နှီးမြှုပ်နှံထားသော ရေရှည်နေထိုင်သော ပညာရှင်များက ပိုမိုထိရောက်မှုရှိသည်ဟု တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင် များကယူဆကြသည်။ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များသည် အများအားဖြင့် ရာထူးကြီးသူ၊ အမျိုးသားနှင့် ဥပမာ နောက်ခံက သူများဖြစ်လေ့ရှိပြီး ဤနယ်ပယ်ကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်အောင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု အနည်းငယ်သာရှိခဲ့ သည်။ ဒေသန္တရနှင့် ပြည်တွင်းအဖွဲ့များစွာက ဆွေးနွေးမှု ခိုင်ယာလော့များပေါ်ပေါက်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ဥပမာ ကချင် ပြည်နယ်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးရေးအကျိုးဆောင်အဖွဲ့ ည် မတူကွဲပြားသော ပါဝင်ဆွေးနွေး သူများနှင့် သမားရိုးကျမဟုတ်သော ရှုထောင့်အမြင်များနှင့် ဆွေးနွေးမှုများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

အလှူရှင်များ၏ လုပ်ငန်းဖော်ဆောင်မှုမိတ်ဖက်များကို ရှာဖွေမှုသည် ထောက်ပံ့ကူညီမှု ပံ့ပိုးရေး မညီမျှမှုများ ကိုဖြစ်စေသည်။ ဥပမာ ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတွင်းရှိ အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်ဆံရေးများ တည်ဆောက်ထားသော်လည်း အခြားနေရာများတွင်မူ ထိရောက်အကျိုးရှိသော မိတ်ဖက်အနည်းငယ်သာ ရှိခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ သတင်းအချက်အလက် စီးဆင်းမှုသည် အများအားဖြင့် ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးခြင်းဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေးများနှင့် ဆက်စပ်နေသောကြောင့် အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် နားလည်မှုသည် ၎င်းတို့အများဆုံးထိတွေ့ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နေသည့် နေရာဒေသများ၏ အခြေအနေများ ပေါ်တွင်သာ တည်မိတ်တတ်သည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ်မှ စတင်သော မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးကဏ္ဍ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် တိုးတက်မှုသည် အရပ် ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ကဏ္ဍကို

သိသာစွာ ပြောင်းလဲစေခဲ့သည်။ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်မှု အတွက် အပြုသဘောဆောင်သော ပံ့ပိုးမှုများကို ကောက်နုတ်ချက် ၉ တွင် ရေးသားဖော်ပြထားသော်လည်း တစ်နှစ်တာ ကာလစက်ဝန်းသာရှိသော ရေတိုရန်ပုံငွေ ထောက်ပံ့မှုများသည် လက်ခံရရှိသည့်အဖွဲ့၏ အခြေအနေကို နားလည်သိရှိမှုထက် အလှူရှင်များ၏ ရန်ပုံငွေပေးအပ်ခြင်း အလေ့အထများကိုသာ ရောင်ပြန်ဟပ်သော “စီမံကိန်းသက်သက် လုပ်ဆောင်မှုများ (project machines)” ကို ဖြစ်စေတတ်သည်ဟု ဖြေဆိုသူများက ဖြေကြားခဲ့သည်။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ အလုပ်များနှင့် လိုက်နာဆောင်ဆောက်ရွက်ရမှုများသည် ၎င်းတို့၏ အာရုံစိုက်ဆောင်ရွက်ရာနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းမြစ် ထိထိ ရောက်ရောက်အသုံးချနိုင်ခြင်း တို့ကို ပြောင်းလဲစေကာ သေးငယ်သော ဒေသခံ အဖွဲ့များ သို့မဟုတ် အနောက်တိုင်းအဖွဲ့အစည်းပုံစံများနှင့် မကိုက်ညီသော အဖွဲ့များထက် ဦးစားပေးလက်ခံသူများဖြစ်သည့် ကြီးမားပြီး လွှမ်းမိုးမှုရှိသော အဖွဲ့အစည်းများ ကို ဖန်တီးခြင်းသို့ ဦးတည်စေခဲ့သည်။ (ကောက်နုတ်ချက် ၈ တွင်ကြည့်ပါ “စီမံချက်သက်သက် ဖော်ဆောင် ခြင်း (projectization)” နှင့် “ကာလအပိုင်းအခြားတစ်ခုအပေါ်အမြင် (အထူးသဖြင့်ကာလရှည် (timescapes))”)။

တွေ့ရှိချက် ၆။ ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အမျိုးသမီး အများအပြား ပါဝင်နိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိပါ။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ထောက်ပံ့ကူညီမှု စီမံကိန်းများနှင့် အစီအစဉ်များတွင် အများအားဖြင့် အမျိုးသမီးပါဝင်မှု ပြဋ္ဌာန်း သတ်မှတ်ချက်များ ပါဝင်လေ့ရှိခဲ့သော်လည်း အများစုသည် လုပ်ငန်းဖော်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် စိတ်ဆန္ဒမရှိခြင်းတို့ကြောင့် ကျား-မ(ဂျန်ဒါ) တန်းတူညီမျှမှုကို ဖြစ်စေမည့် အပြောင်းအလဲရလဒ်များ မရှိခဲ့ပါ။

ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရေး အင်စတီကျုရင်းမြစ်များနှင့် ပဋိပက္ခလျော့ချရေးနှင့် ဆက်စပ်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ အပါအဝင် နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေးနယ်ပယ်အားလုံးတွင် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ ဂျန်ဒါ တန်းတူညီမျှမှု မရှိခြင်းများဖြစ်နေသည်။ အဓိကအစုအဖွဲ့များတွင် အမျိုးသမီးပါဝင်မှုမှာ အဆင့်အမျိုးမျိုးရှိပြီး EAO များက ပိုမိုပွင့်လင်းသည် ဟုယူဆရသည်။⁴⁵ အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးနှင့်

ကောက်နုတ်ချက် ၆။ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် အကူအညီနှင့် ပေါင်းစည်းခြင်း

ရန်ပုံငွေ ပမာဏမှာ နည်းပါးသော်လည်း ၂၀၁၂ မတိုင်မီကာလတွင် အနောက်နိုင်ငံအလှူရှင်များက မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်သော နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ထောက်ပံ့ကူညီမှုသည် အဓိကအားဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံမှ တဆင့် ဝင်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ရွှေ့ပြောင်းစင်တာများနှင့် ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင်သာ အလေးပေး ဆောင်ရွက်မှုမဟုတ်ပဲ နယ်စပ် တလျှောက် လုပ်ဆောင်နေသော အထူးသဖြင့် ကရင်ပြည်နယ်ရှိ CSO များကို လည်း ပံ့ပိုးမှုများပေးခဲ့သည်။

တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း လွတ်လပ်စွာရပ်တည်သော်လည်း ဒေသတွင်း အဓိက EAO များနှင့် ခိုင်မာသော ဆက်သွယ်မှုများရှိသော ကရင်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုကွန်ရက်နှင့် ကရင် ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုဖူလုံရေးဌာနကဲ့သို့သော အဖွဲ့များမှတဆင့် ထောက်ပံ့ကူညီမှုများကို ပံ့ပိုးခဲ့သည်။ အချိန် ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ပိုမိုများပြားသော တိုင်းရင်းသား CSO များမှ ရန်ပုံငွေ ရရှိလာခဲ့သည်။။ အဓိကအားဖြင့် EAO များမှ ၎င်းတို့ ဩဇာ လွှမ်းမိုးသောနယ်မြေများတွင် ၎င်းတို့ အုပ်ချုပ်မှု၏ တရားဝင်မှု သွင်ပြင်လက္ခဏာဟု သတ်မှတ်ထားသော ဒေသန္တရ ဝန်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက် ရန်အတွက်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရေးများကို ပုံမှန်ပြုလုပ်ရန် အလှူရှင်များ၏ တွန်းအားပေးမှုကြောင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် အဖွဲ့အစည်းများသည် ရန်ကုန်မြို့နှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အခြားမြို့များတွင် ရုံးများ ဖွင့်လှစ်ခဲ့ သည်။ အလှူရှင်များက ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းကို နည်းပညာရှင်ထောင့်မှ ရှုမြင်လေ့ရှိ ကြပြီး ဗဟိုအစိုးရနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုသည် အရေးကြီးဆုံးနှင့် ထိရောက်မှုအရှိဆုံး အပိုင်းအဖြစ်မြင်ကြသည်။ အလှူရှင်များ သည် ပဋိပက္ခ ဒဏ်ခံရသော ဒေသများတွင် “အုပ်ချုပ်မှု လေဟာနယ်” များဖြစ်ပေါ်မည်ဟု ထင်မြင်ယူဆချက် များ စွဲကိုင်ထားတတ်သည်။ လက်တွေ့တွင်မူ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း စနစ်များသည် ဒေသန္တရ အဆင့်တွင် လည်ပတ်ဆောင်ရွက်ကြသည်။⁴⁶ တိုင်းရင်းသား ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးပံ့ပိုးသူများနှင့် EAO များ ၏ အမြင်မှာ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းသည် နိုင်ငံရေးပိုဆန်သည်။

ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းတွင် ပံ့ပိုးကူညီမှုများလာသည်နှင့် ဗဟိုအစိုးရဌာနများသည် ၎င်းတို့၏ လက်တံများကို ချဲ့ထွင်ရန် အားထုတ်ကြပြီး တိုင်းရင်းသား ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများမှာ ပေါင်းစပ် စီစဉ်မှုများ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ ကိုယ်ပိုင်စနစ်များကိုသာ ပို၍ သဘောကျကြသည်။ အလှူရှင်များနှင့် ဗဟိုအစိုးရသည် မတူကွဲပြားသော စနစ်များနှင့် အများအားဖြင့် ထပ်တူဖြစ်နေသော စနစ်များကို ၎င်းတို့က ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သော ဝန်ဆောင် မှုပေးခြင်း ဖြစ်မည်ဟု မှတ်ယူသော နိုင်ငံအဆင့်ပုံစံ တစ်ခုအောက်တွင် ပေါင်းစည်းစေလိုကြသည်။ ဆန့်ကျင် ဘက်အားဖြင့် တိုင်းရင်းသား ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများသည် ပေါင်းစပ်စီစဉ်မှုများ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ ကိုယ်ပိုင် စနစ်များကိုသာ ပိုမိုနှစ်ခြိုက်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် အများအားဖြင့် အလှူရှင်များ၏ ပေါင်းစည်းခြင်းကို တွန်းအားပေးမှုနှင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် အကူအညီများကို အဆုံးသတ်မှုကို စနစ်တကျ သေချာတည်ဆောက်ပြီး သား ဒေသန္တရ စီမံခန့်ခွဲမှုများကို ခြိမ်းခြောက်နိုင်သော ဗဟိုမှချဲ့ထွင်လွှမ်းမိုးမှုကို ကျိုးကြောင်းမကျပဲ ပံ့ပိုး ကူညီမှုအဖြစ် မြင်ကြသည်။

ပေါင်းစည်းခြင်းကို အားပေးသောသူများက ဤသည်မှာ ဒေသတွင်းအစုအဖွဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များက ပဋိပက္ခဖြစ်သည် များကို အတူတကွ ဖြတ်ကျော်ကြပြီး ၎င်းတို့ဦးဆောင်သည့် ပဋိပက္ခအသွင်ကူးပြောင်းရေး ဖြစ်စဉ်အဖြစ် ရှုမြင် ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဒေသန္တရအဆင့်တွင်မူ နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ အပေါ် ယုံကြည်မှု အကန့်အသတ်ရှိနေသည်။ ပေါင်းစည်းခြင်း အားပေးရာတွင် စိန်ခေါ်မှုနှင့် သင်ခန်းစာများမှာ-

- မတူကွဲပြားသော အစုအဖွဲ့များမှ သူများအကြား ခိုင်မာစွာအမြစ်တွယ်နေသော မယုံကြည်မှု ကို ကျော် လွှားရန် အချိန် လိုအပ်ခဲ့သည်။
- ဒေါင်လိုက်ပေါင်းစည်းမှုအပါအဝင် အလှူရှင်များ၏ အလေးသာမှုနှင့် ဒေသန္တရအလိုက်ရှိပြီးသား ဝန်ဆောင်မှု ပေးခြင်းတို့ကို တိုင်းရင်းသားများ၏ ပိုမိုနှစ်သက်မှုကြား တင်းမာမှုများ။
- အထူးသဖြင့် အစုအဖွဲ့နှစ်ခုလုံးမှ ထိန်းချုပ်လွှမ်းမိုးမှုကို အခိုင်အမာပြောကြသောအခါများတွင် နယ်မြေသတ်မှတ်မှုများ၊ အမည်နာမအခေါ်အဝေါ်များ နှင့် အစုအဖွဲ့များကြား ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုရှိသည့် နယ်မြေများအပေါ် ကွဲပြားခြားနားသော နားလည်မှုများ
- ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ချဲ့ထွင်ခြင်းနှင့် ဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒ အပေါ် အမြဲတစေရှိနေသော စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ

ဦးဆောင်မှုကို အဓိကဆောင်ရွက်သည့် အဖွဲ့အစည်းများမှာ အမျိုးသားအဆင့် နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်နှစ်ခုလုံးတွင်ရှိကြပြီး ဒိုင်ယာလော့များနှင့် စေ့စပ်ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးမှုများတွင် မြန်မာအမျိုးသမီးများက အဓိကပံ့ပိုးဆွေးနွေးသည့် အခန်း ကဏ္ဍများမှ ပါဝင်ခဲ့သည့် လူသိများသော ဖြစ်ရပ်အချို့ရှိခဲ့သည်။ အရပ်သား အစိုးရ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် မြန်မာစစ်တပ် အတွင်းတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချ သည့်အဆင့်၌ အမျိုးသမီးကိုယ်စားပြုနန်းများမှာ သုညနီးပါးဖြစ်ပြီး (ဒေါ်အောင် ဆန်းစုကြည်မှာမူ ထူးခြားသော ခြွင်းချက်ဖြစ်သည်။) ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေး ပွဲများတွင် ထိပ်သီးစကားပိုင်းများ၌ အမျိုးသမီးမပါဝင်ခြင်းကိုဖြစ် စေသည်။

ဤအခင်းအကျင်းတွင် နိုင်ငံခြား အထောက်ပံ့ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ ပါဝင်ပတ်သက် သူများ၏ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ကျား-မ (ဂျန်ဒါ- တန်းတူညီမျှမှုရရှိရေး တောင်းဆိုမှုများ ပိုမိုထိရောက်အောင် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများနှင့် ရည်မှန်းချက်များကို ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အထောက် အထားများ၊ အခြားငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရေး အခင်းအကျင်း များမှ ကောင်းမွန်သော အလေ့အထများနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းတို့ဖြင့် အရေး ပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နိုင်သည်။ အကြီးတန်း နိုင်ငံအဆင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သူများကြား ထောက်ခံမှုရရှိရန် အခက်အခဲများအပြင် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရန် ထင်ရှားသော စိန်ခေါ်မှုများရှိစေခဲ့သည်။ ထိရောက် သော အမျိုးသမီးပါဝင်ရေးနှင့် ကျား-မ(ဂျန်ဒါ) စံနှုန်းများ ပြောင်းလဲရေးတို့ ကို ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရေး အစီအစဉ်များ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်များ အဖြစ် ဦးစားပေး မဆောင်ရွက်ခဲ့ပဲ ဤအရေးကိစ္စများအတွက် စစ်မှန်သော ပြောင်းလဲမှု နယ်ပယ်ကို ကန့်သတ်ထားသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် အလှူရှင်မှ ငွေကြေးထောက်ပံ့သော လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များတွင် တက်ရောက်သူအမျိုးသမီး ခွဲတမ်းအရေ အတွက်ကို ကျား-မ (ဂျန်ဒါ) ပါဝင်မှုအတွက် အဓိက ညွှန်းကိန်း အဖြစ် အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ အမျိုးသမီး ပါဝင်မှု အတွက် စံသတ်မှတ်ချက် ထားရှိခြင်းသည် အပြုသဘောဆောင်သော လုပ်ဆောင်မှုဖြစ်သော်လည်း ဤခွဲတမ်း အရေအတွက်များသည် ပါဝင်သူများက မည်သူများဖြစ်သည်နှင့် မည်သို့သော ပါဝင်ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ သည်ဆိုသည်တို့ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်းမရှိပဲ သတ်မှတ်ထားသောကြောင့် ဆွေးနွေးမှု၏ အကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် ရလဒ်များအပေါ် လွှမ်းမိုးမှု အလွန်နည်းပါးသည်။

ကျား-မ (ဂျန်ဒါ) ပါဝင်မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး အပေါ်ယံဆန်သော ချဉ်းကပ်နည်းများ ကို ဦးတည်မှုသည် အလှူရှင်များ နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သူ မိတ် ဖက်များကြား ဆက်ဆံရေးများကိုလည်း သက်ရောက်မှုရှိသည်။ အမျိုးသမီး အဓိကနှင့် အမျိုးသမီးဦးဆောင်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် ကျား-မ (ဂျန် ဒါ) စံနှုန်းများကို ပြောင်းလဲမှုပြုလုပ်ရန်အတွက် ရေရှည်လုပ်ငန်းများကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရန် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်ရှိ သော်လည်း ဤအဖွဲ့များ မှာ သေးငယ်ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအတည်တကျမရှိသောကြောင့် စီမံခန့်ခွဲရန်ခက်ခဲ သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်များမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံခြားရန်ပုံငွေ များ ရရှိနိုင်ရန် ၎င်းတို့အတွက် အလွန် ခက်ခဲသည်။ ထို့အပြင် ကျား-မ (ဂျန် ဒါ) တန်းတူညီမျှရေးနှင့် လူမှုပါဝင်မှုတို့အတွက် ပံ့ပိုးသော ရန်ပုံငွေများ ပံ့ပိုး မှုရရှိသည့် အချိန်ကာလမှာ တိုတောင်းလေ့ရှိပြီး အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ဒိုင်မာ အားကောင်းရေးအတွက် ပံ့ပိုးပေးနိုင်မှုမှာ အဖွဲ့၏ ကိုယ်ပိုင် (အဓိက) ရန်ပုံငွေ ကဲ့သို့သော အကန့်အသတ်ရှိသော အတိုင်းအတာဖြင့်သာ ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးပံ့ပိုးမှုတွင် ကျား-မ (ဂျန်ဒါ) ပါဝင်မှုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများ အကြောင်း အသေးစိတ် ကို “ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး နှင့် လုံခြုံရေးတို့အတွက် အဓိကရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှုများ ၂၀၁၀-၂၀၂၀ ” စာတမ်း တွင် တွေ့မြင်နိုင်သည်။

တွေ့ရှိချက် ၇။ ပံ့ပိုးမှု အစီအစဉ်များ ဖော် ဆောင်ရာတွင် ပဋိပက္ခ အကဲဆတ်မှု (conflict sensitivity) ရှိခြင်း

လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ် အနည်းငယ်အတွင်း နိုင်ငံတကာ အလေ့အထကောင်း များနှင့် အတွေ့အကြုံ များစွာရှိ သော်လည်း အလှူရှင်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ တွင် ၎င်းတို့၏ မဟာဗျူဟာများနှင့် ရန်ပုံငွေ ပံ့ပိုးရေး ယန္တရားများ တွင် ပဋိပက္ခဆင်ခြင်ရှောင်ရှားနိုင်မှုကို ထည့်သွင်းအသုံးပြုသည့် အတိုင်းအတာ ကွဲပြားကြသည်။ နိုင်ငံ အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်များတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည့် အလှူရှင်ပံ့ပိုးသော လုပ်ငန်းစဉ်များမှ ဖြစ်လာနိုင်သော ဆိုးကျိုးများကို လေ့လာပေးရန် အများအပြားပံ့ပိုးဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။

ကမ္ဘာတဝှမ်း ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော ဒေသများတွင် ဘေးကင်းစွာနှင့် ထိရောက် စွာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းနေသည့် အထောက်အပံ့ပေးသည့်အဖွဲ့ အစည်းများအတွင်း ပဋိပက္ခဆင်ခြင် ရှောင်ရှားနိုင်မှု ချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းများ ကို အသုံးပြုနေကြဖြစ်သည်။⁴⁷ ပဋိပက္ခဆင်ခြင်ရှောင်ရှားနိုင်မှု ချဉ်းကပ်မှုနည်း လမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် ဤအဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့အစီအစဉ်များ လုပ်ငန်းဖော်ဆောင်ရာ အခြေအနေ အခင်းအကျင်းကို နားလည်ရန်၊ ပဋိပက္ခအပေါ် ယင်းတို့၏ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော သက်ရောက်မှုများ ကို အကဲဖြတ်ရန်နှင့် ဤသည်တို့ကို စီမံကိန်းဒီဇိုင်းရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းစ ဉ်းစားနိုင်ရန်တို့ ပြုလုပ်ရန် လိုလောက်သော အရည်အချင်း လိုအပ်သည်။ ဒေသ တွင်း ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများကို သေချာဂရုတစိုက် ပြုလုပ်ခြင်းသည် စီမံကိန်းဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်၏ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည်။ ပဋိပက္ခဆင်ခြင်ရှောင်ရှားနိုင်မှုသည် မူဝါဒနယ်ပယ် ကို လွှမ်းမိုးမှုရှိပြီး၊ နိုင်ငံနှင့်အလှူရှင်၏ မူဝါဒများ သည် ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော ဒေသများနှင့် ပဋိပက္ခကို ပြောင်းလဲစေနိုင်သောအားကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။ အစောပိုင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သလို အလှူရှင်များ (နှင့် အစိုးရတာဝန်ရှိ သူများ) အနေဖြင့် ပဋိပက္ခ ဒဏ်ခံရသောဒေသများနှင့် ဝေးသော ရန်ကုန်တွင် အလုပ်လုပ်နေသောအခါ သို့မဟုတ် နေပြည်တော်သို့ အသွားအပြန်ခရီးသွားလာ နေရသောအခါ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသောနေရာများကို လျစ်လျူရှုရန် လွယ်ကူသည်။ သို့မဟုတ် NCA လုပ်ငန်းစဉ်သည် ဆူပူအကြမ်းဖက်မှုများကို အဆုံးသတ်ပေးလိုက်ပြီဟု လွဲမှားစွာ ယူဆလွယ်သည်။⁴⁸

ပေါင်းစပ်ချဉ်းကပ်နည်းများ။ အထောက်အပံ့ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းအချို့ သည် ပဋိပက္ခဆင်ခြင် ရှောင်ရှားနိုင် မှုကို ၎င်းတို့အစီအစဉ်များတွင် ပေါင်းစည်း ထည့်သွင်း ရန်အတွက် သိသာထိရောက်သော အစီအမံများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ သည်။ ဥပမာ ဆွီဒင်အစိုးရအလှူရှင်အဖွဲ့ Sida သည် အကြံပေး ပံ့ပိုးမှုအတွက် သီးခြားအလုပ် ငါးခုအတွက် စာချုပ်ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ တစ်ခုမှာ ၎င်း၏ လုပ်ငန်း အစီအစဉ်များတွင် ပဋိပက္ခဆင်ခြင် ရှောင်ရှားနိုင်မှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းကို အကဲဖြတ်ရန်ဖြစ်ပြီး ကျန်ရှိသည်များမှာ အစပြု လုပ်ငန်း အစီအစဉ်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးခြင်း ဆုံးဖြတ်ချက်များအတွက် အချက်အလက်ရယူရန် ဖြစ်သည်။ အလားတူပင် ကုလသမဂ္ဂမှ ဆောင်ရွက် သော အမျိုးသားကျန်းမာရေးရန်ပုံငွေသည် အကြံပေး ကျွမ်းကျင်ပညာရှင် များကို ခန့်အပ်ခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့် မိတ်ဖက်များ ကို စွမ်းရည်ဆိုင် ရာ ပံ့ပိုးခြင်းနှင့် အစိုးရနှင့် EAO များနှင့် ဆက်ဆံရေးများ အတွက် ဂရုတစိုက်စီစဉ်ရေးဆွဲခြင်း စသည်တို့ကို မပြုလုပ်မီ ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရ သောဒေသများတွင် ၎င်း၏ မဟာဗျူဟာမြောက် ချဉ်းကပ်နည်းကို အကဲဖြတ် လေ့လာမှုများ ပြုလုပ်ရန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့သည်။⁴⁹

ညှိမျှင်းသော အလေ့အထများ။ ထောက်ထားစာနာမှုမရှိသော ဥပမာများစွာကို မှတ်တမ်းတင်ထားရှိသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ရိုဟင်ဂျာလူများများ အထူးသဖြင့် စခန်းများအတွင်း ကျဉ်းကြပ်စွာနေထိုင်ရပြီး လွတ်လပ်စွာ သွားလာလှုပ်ရှား ခွင့်မရှိသောသူများအတွက် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများ အပါအဝင် အခြား ချဉ်းကပ်လုပ်ဆောင်မှုများ၏ တိုက်ရိုက်နှင့်ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ

အကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့် ပတ်သက်ပြီး မေးခွန်းထုတ်မှုများစွာရှိခဲ့သည်။ ဒေသတွင်း ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် ဆွေးနွေးရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ခြင်း သို့မဟုတ် EAO ထိန်းချုပ် နယ်မြေနှင့် အတိုက်အခံဖြစ်ပွားနေသည့် ကျယ်ပြန့်သော နယ်မြေတစ်ခုတွင် ရှိနေသည့် ရှုပ်ထွေးသော အုပ်ချုပ်ရေးအစီအမံများကို သေချာစွာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မပြုခဲ့သည့် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ တောင်ပိုင်းရှိ အစိုးရစီမံကိန်းအတွက် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ပံ့ပိုးမှုကဲ့သို့သော စီမံကိန်းများ ကလည်း စိုးရိမ်မှုများကို မြင့် တက်စေခဲ့သည်။ (ကောက်နုတ်ချက် ၇ တွင် ကြည့်ပါ) ဤမှားယွင်းမှုများ၏ အကြောင်းရင်းတစ်ခုမှာ နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်း အဖွဲ့များ၏ NCA နှင့်ပတ်သက်ပြီး အထူးသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ချဉ်းကပ်နည်းများသည် NCA သဘောတူညီချက်ကို ထိခိုက်စေနိုင်မှု အလားအလာကို မြင့်တက်စေသည့် ကြားဖြတ် စီမံဆောင်ရွက်မှု များနှင့်ပတ်သက်သော အပေါ်ယံနားလည်မှုများကြောင့်ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ လူဦးရေနှင့် အိမ်အကြောင်းအရာ သန်းခေါင်စာရင်းသည် အစိုးရအပေါ် မယုံကြည်မှု၊ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ လူမျိုးရေး ပဋိပက္ခများနှင့် နိုင်ငံတဝှမ်းဖြစ်ပွားနေသော ပဋိပက္ခများကြောင့် အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံသားဖြစ် ခွင့်နှင့် ပတ်သက်ပြီး တင်မာမှုများရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး သန်းခေါင်စာရင်းတွင် ယခင်စစ်ခေါင်းဆောင်များ ချမှတ်ခဲ့ သည့် ဘာသာရေးနှင့်လူမျိုးရေး တဖက်သတ် သတ်မှတ်ချက်စနစ်ကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ သန်းခေါင်စာရင်း အတွက် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာအကူအညီကို ကုလသမဂ္ဂ အေဂျင်စီတစ်ခုမှ ပံ့ပိုးပေးခဲ့ပြီး အစပိုင်းတွင် ပဋိပက္ခ ဆင်ခြင်ရှောင်ရှားနိုင်မှုနှင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ စီမံမှုတို့ကို သေချာစွာ အာရုံစိုက်ခဲ့ပါ။ ၎င်း၏ အက်ဖြတ်ဌာန အရ-

သတိပေးချက်များစွာ ရှိခဲ့သော်လည်း UNFPA (ကုလသမဂ္ဂ လူဦးရေ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့) သည် တိုင်းပြည် နိုင်ငံရေး အခင်းအကျင်းအတွင်း လူမျိုးရေး ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ၏ အက်ဆတ်မှုကို လျော့တွက်ခဲ့သည်။ ယေဘုယျအပြင် မှာ UNFPA အနေဖြင့် ဒေသတွင်း အခြေအနေ နှင့် သန်းခေါင်စာရင်း၏ နည်းပညာ ပိုင်းဆိုင်ရာ လူမှုနိုင်ငံရေးအပေါ် သက်ရောက်မှုများကို နားလည်ရန် ပိုမိုအားထုတ် ကြိုးပမ်းမှုများ ပြု လုပ်ခဲ့သင့်သည်။^{၁၀}

“ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်ကို အစပျံ့တွေ၊ လုပ်ဆောင်မှု တွေ နဲ့ ပံ့ပိုးမှုတွေ စတာတွေ ပါတဲ့ ဖြစ်စဉ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ကနဦး အမငြိ တယ်လိပဲ ဖြစ်ဖို့ အမှန်တကယ်ကျရှုံးမှု တစ်ခု တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါက ဖြစ်စဉ်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခု သာ ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၁ မ တိုင်ခင်က ပြုလုပ်ခဲ့ တဲ့ ပံ့ပိုးမှုတွေနဲ့ အတိတ်ကအရာတွေပေါ်မှာ တည်ဆောက် လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။”

(ငြိမ်းချမ်းရေးအလှူရှင် ကျွမ်းကျင်သူနှင့် တွေ့ဆုံ မေးမမြန်း မှု ဧပီဩ ၁၃ရက် ၂၀၂၃ ခုနှစ်)

NCA လုပ်ငန်းစဉ်တွင် တန်းတူညီမျှသော ဆက်ဆံမှု။ NCA လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အလှူရှင် ဆက်သွယ်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုကိုယ်၌ တခါတရံ တွင် အခြေအနေမသိမှုများဖြစ်ခဲ့သည်။ အချို့ EAO ခေါင်းဆောင်များက နိုင်ငံခြား ကူညီထောက်ပံ့မှုသည် ရှိပြီးသား နိုင်ငံရေးအာဏာ (ပါဝါ) မညီမျှမှုကို ပိုမိုကြီးမားစေခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အစိုးရသို့ ထောက်ပံ့မှုများ ပိုမိုပံ့ပိုးပေးခြင်းက ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် တွင် ၎င်း (အစိုးရ) ဖြစ်စေလိုသည်အတိုင်း ဖြစ်စေရန် အားဖြည့်ပေးခဲ့သည် ဟု ယူဆခြင်းဖြစ် သည်။^{၁၁} တိုင်းရင်းသားဒေသများ၏ နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုကို ဖယ်ထုတ်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအကျိုးရလဒ်များထဲမှ ၎င်းတို့ကို ဘေးဖယ်ထားသည့် သမိုင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ ပဋိပက္ခ၏ အဓိက အကြောင်းရင်းခံများဖြစ်သည်။ နိုင်ငံခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် အစိုးရတစ်ရပ်၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို အကြောင်းမဲ့ လေးစားရန်နှင့် အမျိုးသား အဆင့်တွင် ဗဟိုအစိုးရ၏ အဓိက ကျမှုကို အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်သော် လည်း မမျှတသော ဆက်ဆံရေး သမိုင်းကြောင်းနှင့် ဤတာဝန်ဝတ္တရားများကို မျှခြေရှိအောင် မထိန်းနိုင်ခဲ့ခြင်း က EAO များနှင့် ကင်းကွာသွား စေခဲ့ပြီး ရေရှည်တည်တံ့သော သဘောတူညီ ချက်ရရှိရန် အခွင့်အလမ်းများကို လျော့ကျစေခဲ့သည်။

တွေ့ရှိချက် ၈။ ပိုင်းကန့်ခွဲခြား စဉ်းစားနည်းကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း

ထောက်ပံ့မှုအစီအစဉ်များသည် တစ်ဖွဲ့ချင်း သီးသန့် သီးခြားစီမံကိန်း များကို ဆောင်ရွက်ကြပြီး အများအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ အစီရင်ခံခြင်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ပြည့်မီရန်အတွက် အလျား လိုက် (ရေပြင်ညီ) ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိပေ။ အလှူရှင်များ နှင့် ကုလသမဂ္ဂတို့သည် ၎င်းတို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေး ၊ လူသားချင်း ဆိုင်ရာစာနာ ထောက်ထားမှုနှင့် ပဋိပက္ခ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေး ယန္တရားများကို သီးခြား စီဆောင် ရွက်ကြသည့် ပဋိပက္ခပတ်ဝန်းကျင်များတွင် ဤပြဿနာသည် ပိုမိုပြင်းထန်သည်။ ဤနယ်ပယ်သုံးခုကို ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ပြီး စဉ်းစား သော (“သုံးထပ်ကွမ်းချိတ်ဆက်မှု (triple nexus)”ပုံစံ) မှာ လက်တွေ့ တွင် အောင်မြင်အောင်ဆောင်ရွက်ရန် ခက်ခဲသည်။

ဤစိန်ခေါ်မှုများသည် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးရေး ယန္တရား များဖြစ်သည့် နိုင်ငံခြား ထောက်ပံ့ ကူညီမှုသည် တည်ငြိမ်သော အခြေအနေ ဥပမာ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက် စာချုပ်ချုပ်ဆိုပြီးသည့် အချိန် တွင် အလုပ်ပိုဖြစ်သည် ရလဒ် ဦးစားပေးနည်းလမ်းများနှင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့မှုကြောင့် ဖြစ်သည်။ ရန်ပုံငွေကို သုံးစွဲ မည့် သေချာစွာသတ်မှတ်ထားသော ပုံသဏ္ဍာန် တစ်ခုရှိသောအခါ စီမံကိန်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ စီမံခန့်ခွဲရေး အထောက်အကူ ပြုများကို ရေးဆွဲနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့သည် ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်မှုမ ရှိခြင်း သို့မဟုတ် ဦးတည်ချက်နှင့် လိုအပ်ချက်ပြောင်းလဲမှုများအတွက် တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းမရှိခြင်းကြောင့် ရှုပ်ထွေးပြီး မှန်းဆမရသော နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ် များအတွက် မသင့်တော်ပါ။ (ကောက်နုတ်ချက် ၈ “projectization” နှင့် “timescapes” တွင်ကြည့်ပါ။)

တရားသေဆန်သော စီမံကိန်းယန္တရားများနှင့် နှစ်စဉ်ဘတ်ဂျက်စက်ဝန်းများ၏ အကန့်အသတ်များနှင့် အကျိုး ဆက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် သိသာထင်ရှား သည်။ ဥပမာ NCA လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အဓိက ပံ့ပိုးရာ လမ်း ကြောင်းဖြစ်လာ ခဲ့သည့် Joint Peace Fund သည် ၎င်း၏ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ၊ ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးမှုများနှင့် ဒိုင် ယာလော့များအတွက် မှန်းခြေများကို ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် သက်တမ်းကုန်ဆုံးခဲ့သည့် ဦးသိန်းစိန်အစိုးရနှင့် အတွေ့အကြုံများအပေါ် အခြေခံခဲ့ကြောင်း အလှူရှင်များကပြောခဲ့သည်။ တူညီသောအရှိန်အဟုန် ဖြင့် ဆက်လက်တိုးတက်မှုကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်းမရှိပဲ မျှော်မှန်း ထားသည်နှင့် အမှန်တကယ်ဖြစ်လာ သည့် တိုးတက်မှုနှုန်းကြားတွင် ကိုက်ညီ မှုမရှိသောကြောင့် အသုံးမပြုပဲ ကျန်နေသည့် ဘတ်ဂျက်များရှိလာခဲ့ သည်။^{၁၂}

အပြုသဘောဆောင်သော အတွေ့အကြုံများလည်း ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ဥပမာ ယခင်သမ္မတရုံး ဝန်ကြီး ဦးအောင်မင်း ဦးဆောင်သည့် အရေးပါသော ငြိမ်းချမ်းရေးအင်စတီကျူးရှင်း တစ်ခုဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းရေး ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းဗဟိုဌာနအတွက် ဥရောပသမဂ္ဂနှင့် အခြား အဖွဲ့များသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် ပံ့ပိုးမှုများကို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ အခြားအလှူရှင်များကလည်း အလွန်အရေးကြီးသည့်အခိုက်အတန့်များတွင် လိုက်လျောညီထွေ ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်သော ရန်ပုံငွေများကို အသုံးပြုနိုင်ခဲ့သည်။

ကောက်နုတ်ချက် ၇။ ပြည်ထောင်စုဦးဆောင်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များအား ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ခြင်း ဆိုင်ရာ ပြဿနာများ

တည်ရှိနေသော ပဋိပက္ခများကို သိရှိနားလည်ပြီး ဆီလျော်သော တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုပြုရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည့် ဥပမာတစ်ခုမှာ JICA (ဂျပန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအေဂျင်စီ) က ပံ့ပိုးခဲ့သော ဒေသအဆင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် JICA သည် မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသရှိ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများအား အထောက်အပံ့ပေးသည့် ဒေသဆိုင်ရာ ဘက်ပေါင်းစုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်အတွက် အကြံပြုလေ့လာမှု အသေးစိတ် ကနဦးအဆိုပြုလွှာကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဤလေ့လာမှုစစ်တမ်းကို ကရင်နှင့် မွန်ပြည်နယ် သို့ ဒုက္ခသည်များနှင့် နေရပ်စွန့်ခွာမိသားစုများ ပြန်လည်အခြေချနေထိုင်နိုင်ရေးအတွက် အခြေအနေများကို ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အခြားအခြေအနေအခင်း အကျင်းများ၏ အလှူရှင် စံသတ်မှတ်ချက် အလေ့အထအတိုင်း JICA ၏ အဓိက ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်မှုမှာ အစိုးရနှင့် ဖြစ်သည်။

အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း ၂၈ ဖွဲ့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေး အထောက်အကူပြု ကွန်ရက်က အဆိုပြုထားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များသည် “စောလွန်းနေပြီး အားနည်းချက်များရှိကာ ဒေသတွင်း ပဋိပက္ခများ ပိုမိုဆိုးရွားလာနိုင်စေသည့် အလားအလာရှိသည်” ဟု တွေ့ရှိခဲ့သည်။⁵³ JICA စစ်တမ်းအပေါ် ၎င်းတို့၏ ဆန်းစစ် ဝေဖန်မှုတွင် ဒေသခံများကိုယ်တိုင် သဘောမတူသည့် ထင်မြင်ယူဆချက်များ အထူးသဖြင့် အလျင်အမြန် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုက ဒုက္ခသည်များ ပြန်လည်လာရောက်စေရန် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည်ဟူသည့် ယူဆချက်ကို ထောက်ပြထားသည်။ ဆန်းစစ်ချက်တွင် နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကြာ ပဋိပက္ခများအတွင်း စစ်အာဏာပိုင်များ၏ သဘာဝ သယံဇာတများကို ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်းနှင့် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အလွဲသုံးစားလုပ်ခြင်းတို့က ပိုအရေးပါသော အချက်များဖြစ်ကြောင်း အကြံပြုထားသည်။ ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများနှင့် အဓိက လက်တွဲ အလုပ်လုပ်ခြင်းနှင့် ဒေသခံလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ သို့မဟုတ် အရပ်သားခေါင်းဆောင်များနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှု အတွက် အကန့်အသတ်ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် JICA သည် ဗဟိုအစိုးရ မူဝါဒများကို အားဖြည့်ပေးပြီး တည်ရှိပြီး တင်းမာမှုများကို ပိုမိုဆိုးရွားလာစေနိုင်ခဲ့သည်။

အလှူရှင်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ပံ့ပိုးရန် ပူးပေါင်းရန်ပုံငွေ ယန္တရားများကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ အထင်ရှားဆုံးမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးပူးပေါင်းရန်ပုံငွေ အဖွဲ့ (JPF) ဖြစ်သည်။ သဘောတရားများအရ ပူးတွဲချဉ်းကပ်မှုသည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို မြင့်မားစေမည်ဖြစ်ပြီး၊ အကျိုးထိရောက်မှုအမြင့်ဆုံး၊ အသိပညာနှင့်ကျွမ်းကျင်မှု များကို စုစည်းစေပြီး အေဂျင်စီတစ်ခုမှ ထိခိုက်မှုမရှိပဲ ထိခိုက်နိုင်ခြေရှိသည်များကို ခန့်မှန်းသိရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ JPF သည် အထင်ကြီးဖွယ် သီးခြားအလှူရှင် ၁၁ ဖွဲ့ကို အောင်မြင်စွာ စုစည်းနိုင်ခဲ့ချိန်တွင် အလှူရှင် အများစုမှာ ပူးပေါင်းရန်ပုံငွေ ပြင်ပတစ်ဖွဲ့ချင်းအလိုက်လည်း ပံ့ပိုးမှုများ ဆက်လက်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဤသည်က ပူးပေါင်းချဉ်းကပ်မှု၏ တန်ဖိုးကို လျှော့ချနိုင်ချေရှိပြီး ၊ လက်တွေ့တွင် လျှော့ချခြင်းထက် ရှုပ်ထွေးပြီး ထပ်နေ သော အလှူရှင် ရန်ပုံငွေ ယန္တရားများနှင့် စီမံကိန်းများကို ထပ်ပေါင်းထည့်ခြင်းဖြစ်လာစေသည်။⁵⁴ ထိခိုက်နိုင်ခြေ ခံနိုင်ရည်စွမ်းကို မြှင့်တင်ရမည့်အစား အလှူရှင်အများအပြားပါသော ယန္တရားများတွင် ပံ့ပိုးသူများက ထိခိုက်နိုင်ခြေအနည်းဆုံးသာ ဖြစ်လိုသောကြောင့် အကန့်အသတ်များစွာ ရှိတတ်သည်။⁵⁵ ထို့အပြင် ထိခိုက်နိုင်ခြေ အကဲဖြတ်မှုများပြုလုပ်သည့်အခါ ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကိုသာ အဓိကဦးတည်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး၊ ကြားဝင်ညှိနှိုင်းမဆောင်ရွက်ခဲ့ပါက ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်မည့် ထိခိုက်နိုင်ခြေနှင့် ဆုံးရှုံးသွားတဲ့ အခွင့်အရေးတစ်ခုရဲ့ တန်ဖိုးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမရှိပါ။ အဆိုပါကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ EAO ခေါင်းဆောင်များက နိုင်ငံတကာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုသည် ၎င်းတို့ကို NCA လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ရန်ပုံငွေများပံ့ပိုးခြင်းဖြင့် ပိုမိုအဓိပ္ပာယ်ရှိစွာ ပါဝင်နိုင် စေခဲ့ပြီး ဤသို့မဟုတ်ပါက ၎င်းတို့အဖွဲ့များအနေဖြင့် (ရန်ပုံငွေ) ရရှိရန် အခြားနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုရနိုင် သည်ဟု မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။

ဩဇာအာဏာရှိသူများ (high-level) ကြားဝင်စေ့စပ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် နီးစပ်သော စောင့်ကြည့်လေ့လာ သူများက ညီဖျင်းသော ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုကို ဝေဖန်ခဲ့ကြသည်။ ဖြေဆိုသူတစ်ဦးမှ “ဒီကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုအားလုံး၊ အထူးသဖြင့် အလွတ်သဘောတွေဆွဲဆွေးနွေးမှုတွေမှာ လုံလောက်စွာ အတူတကွ ပူးပေါင်းဆောင် ရွက်ခြင်းမရှိ၊ တရုတ်သံတမန်နှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်းမရှိ” ဟု ပြောခဲ့သည်။⁵⁶

ပိုင်းကန့်ခွဲခြား စဉ်းစားနည်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးပံ့ပိုးမှုအား အခြားနည်းလမ်းများဖြင့်လည်း အဟန့် အတားဖြစ် စေခဲ့သည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအတွင်း ဖော်ပြခဲ့သည့် အားကောင်းသည့် ဥပမာတစ်ခုမှာ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ အများပြည်သူ သိရှိမှု အထူးသဖြင့် ဗမာအများစုကြားတွင် သိရှိအောင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ မှု မလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဆွေးနွေးပွဲများကို ထောက်ခံမှုတည်ဆောက်ရန် သတင်းအချက်အလက် စည်းရုံး လှုံ့ဆော်မှု(ကမ်ပိန်း)များ ပြုလုပ်ခြင်းသည် အခြားအလားတူအခြေအနေများတွင်လည်း နိုင်ငံခြားထောက်ပံ့ ကူညီမှုတွင် ပြုလုပ်လေ့ရှိသည့် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့သော နည်းလမ်းများသည် နိုင်ငံအဆင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အားကောင်းခိုင်မာသော နိုင်ငံရေးအုတ်မြစ် ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဤနယ်ပယ်နှင့်ပတ်သက်သော ငြိမ်းချမ်းရေး ပံ့ပိုးမှုမှာ အနည်းဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်။⁵⁷

“အလှူရှင် အသိုင်းအဝိုင်းသည် ဓိတ်မသက်သာဖွယ် အမှန်တရားများကို လျစ်လျူရှုခြင်းတွင် အလွန်တော် ကြာယ်”

(အလှူရှင်တစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ၊ ဇူလိုင်လ ၇ ရက် ၂၀၂၃ ခုနှစ်)

ပိုင်းကန့်ခွဲခြားဖယ်ထုတ်ထားသည့် ထောက်ပံ့မှုအမျိုးမျိုးကို အခြား နေရာများတွင်လည်း ထွေ့ခဲ့ရ သည်။ အထောက်အပံ့ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်း များသည် စစ်ဘေးရှောင်/နေရပ်စွန့်ခွာ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ အတွက် ထောက်ပံ့မှုများကို လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသောကြောင့် ကချင်ပြည်နယ်ကို လူသား ချင်းဆိုင်ရာ စာနာထောက်ထားမှုဇုန်အဖြစ် သတ်မှတ်လိုခဲ့ကြသည်။ ငြိမ်းချမ်း ရေးအစပျိုးမှုများနှင့် လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေဆဲ ရှုပ်ထွေးသော အခြေအနေတစ်ခုကို ဘက်စုံဆန်းစစ်လေ့လာမှုတစ်ခု သည် အဖွဲ့ အစည်းများအနေဖြင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ရှည်ကြာ နေသော အကြပ် အတည်းများအတွင်း ငြိမ်းရေးဆောင်ရွက်မှုများ စသည်တို့ ကို ပေါင်းစည်းခြင်းဖြင့် “triple nexus” “သုံးထပ်ကွမ်းချိတ်ဆက်မှု” ပုံစံ ကို ဆောင်ရွက်စေနိုင်ခဲ့သည်။⁵⁸

တစ်ဖွဲ့ချင်း သီးသန့်အလုပ်လုပ်ခြင်းနှင့် ထွေးခေါ်ခြင်းအတွက် အထင်ရှား ဆုံးဥပမာတစ်ခုမှာ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ဖြစ်ပွားသော ပြင်းထန်သည့်အကြပ် အတည်းနှင့် ယင်း၏ NCA လုပ်ငန်းစဉ်မှ ခွဲထွက်ခြင်းတို့ပေါ်တွင် ပြန်ဆောင် ရွက်မှုများဖြစ်သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်သည် တင်းမာမှုအများအပြားကို ခံစား ခဲ့ရသည်။ ပထမတစ်ခုမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားနေရာများကဲ့သို့ပင် ဗဟို အစိုးရနှင့် ဆက်ဆံရေးမှာ ရှုပ်ထွေးပြီး အတိုက်အခံဖြစ်သည်။ ဒုတိယတစ်ခု မှာ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ရိုဟင်ဂျာ နှင့် အခြား မူလလင် လူနည်းစုများပေါ်ဆက်ဆံ မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ပြင်းထန်သော မယုံကြည်မှုနှင့် သဘောထားကွဲလွဲမှုများ

က အကြမ်းဖက်မှုနှင့် အဓမ္မတို့၏ ဆက်စပ်သော်လည်း သီးခြားဖြစ်သည့် အရင်းမြစ်များဖြစ်သည်။ မြန်မာစစ်တပ်က ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ရိုဟင်ဂျာ လူမျိုးများ ခံစားရ သော အခြေအနေများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏အခြားဒေသ များနှင့် သီးခြားမသက်ဆိုင်ကြောင်း ယူဆရန် လိုလား ပြီး အနောက် နိုင်ငံ အလှူရှင်များအား ဤဒေသတွင် သေချာထိန်းချုပ်ထားသော လူသားချင်း စာနာထောက်ထား မှု အကူအညီများမှလွဲ၍ အခြားလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက် ခြင်းကို ပြင်းထန်စွာ ဟန့်တားခဲ့သည်။⁵⁹ ရခိုင်ပြည်နယ် ကို ထင်ထင်ရှားရှား သီးခြားရပ်တည်နေသောကိစ္စရပ်အဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး ပြင်းထန်သော ဒေသ အလိုက် တင်းမာ မှုများကို ကျော်သွားခြင်းဖြင့် အလှူရှင်များသည် ရှုပ်ထွေး သော အခင်းအကျင်းတွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပြီး အစိုးရနှင့်ဆက်ဆံရေး ကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ခဲ့သည်။ ရက်စွဲတပ်တော်က နယ်မြေများရရှိလာခြင်း နှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် သို့ ရိုဟင်ဂျာများ အပြင်းအထန် နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးလာရ ခြင်းကြောင့် စစ်တပ်ဦးဆောင်သော လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုဟု နိုင်ငံတကာမှ စွပ်စွဲမှုများရှိလာခြင်းတို့ကြောင့် ပိုင်းကန့်ခွဲခြား ဆောင်ရွက်ခြင်း၏ ပြဿနာ များ မှာ ပိုမိုထင်ရှားလာခဲ့သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ အလှူရှင်များ၏ ငြိမ်းချမ်း ရေးတည်ဆောက်ရေး အစီအစဉ်များကို NCA လုပ်ငန်းစဉ်၏ မူဘောင်ပြင်ပ တွင် ဆောင် ရွက်ခဲ့ပြီး အများအားဖြင့် ကျယ်ပြန့်သော နိုင်ငံရေးအရှိတရား နှင့် ချိတ်ဆက်မှု အကန့်အသတ်ရှိသော လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီနှင့် လူမှု သဟဇာတဖြစ်မှု လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကိုသာ ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။⁶⁰

ကောက်နုတ်ချက် ၈။ စီမံချက်သက်သက် ဖော်ဆောင်ခြင်း (“projectization”) နှင့် အချိန်သတ်မှတ်ချက် (“timescapes”) ၏ အကန့်အသတ်များ

တင်းကြပ်သော စီမံကိန်းယန္တရားများသည် ထိလွယ်ရှလွယ် ဝန်းကျင်များရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းများ၏ အကျိုးထိရောက်မှုကို အဟန့်အတားဖြစ်နိုင်သည်။ ၎င်းတို့၏ ရလဒ်ဦးစားပေး (မြန်မာနိုင်ငံတွင် မူ “လွန်လွန်ကဲကဲ” ဟု အလှူရှင်တစ်ဦးက ဖော်ပြခဲ့)၊ အချိန်သတ်မှတ်ချက် ရှိသော တင်းကြပ်သော ဘတ်ဂျက် ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများနှင့် တရားသေဆန်သောပြီးဆုံးရက် သတ်မှတ်ချက်များ (“timescapes”) အားလုံးသည် အခက်အခဲအတားအဆီးများကို ဖန်တီးခဲ့သည်။ ဤသို့သော စီမံကိန်းဖော် ဆောင်မှု (“projectization”) သည် ဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု နှင့် အပေါ်ယံ တာဝန်ခံမှုအဆင့်အတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုတစ်ချို့ ဖြစ်ပေါ်စေသော် လည်း တိုးတက်မှုသည် ရှင်းလင်းသော မိုင်တိုင်များအစဉ်အတိုင်း တာဝန်ခံ တည်း ဖြစ်လာမည်ဟူသော ယူဆမှုသည် ကြိုတင်မှန်းဆမရသော၊ အောင်မြင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ် သော အများအားဖြင့် ထပ်ကာထပ်ကာ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရသည့် ဖြစ်စဉ် ယုံကြည်မှုနှင့် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း စသည့် ကြိုတင်မှန်းဆမရ သော ဆက်နွယ်နေသော အခြေအနေများနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့နိုင်သည်။

ဥပမာ အဆက်အသွယ်များ၊ ယုံကြည်မှုနှင့် ဆီလျော်သော လုပ်ငန်းနည်းလမ်းများ သိရှိ ၊ ရရှိရန် နှစ်များစွာ အချိန်ယူရသည့် ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသော ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ သက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု အစီအစဉ်များသည် အကူအညီ စနစ် လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီရန်အတွက် အလွန်တိုတောင်းသော အချိန်ကာလအတွင်း ရလဒ်များထွက် အောင် ဆောင်ရွက်ရန် တွန်းအားပေးခံခဲ့ရသည်။⁶¹ အလားတူပင် ထောက်ပံ့ငွေအဆိုပြုလွှာများတွင် လုပ်ငန်း စဉ်များကို အတိအကျ သတ်မှတ်ရန် လိုအပ်မှုနှင့် နောက်ဆက်တွဲ ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန်အတွက် ခက်ခဲ သော ဗျူရိုကရေစီ စည်းမျဉ်းများ က အမြဲပြောင်းလဲနေသော နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်များကို ထိရောက်စွာ တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်ရန် ခက်ခဲစေသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် စီမံကိန်း ဆောင်ရွက်နေသော ဝန်ထမ်းများသည် အဓိက EAO ခေါင်းဆောင်များနှင့် လူ့အခွင့်ရေး ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ရမည့် အလားအလာရှိပြီး တန်ဖိုး ကြီး သည့် အခွင့်အလမ်းကို အလှူရှင်စည်းမျဉ်းများက သတ်မှတ်ထားသည့် သင်တန်းအစီအစဉ် အချိန်ဇယားမှ လွဲ ချော်ခြင်းကို ခွင့်မပြုသောအခါ ယင်းအခွင့်အလမ်းကို လက်လွှတ်ခဲ့ရသည်။

ကောက်နုတ်ချက် ၉။ မြန်မာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် နိုင်ငံခြားအကူအညီများ၏ အပြုသဘောဆောင်သော ပံ့ပိုးမှုများ

ဖြေဆိုသူများကို မြန်မာနိုင်ငံငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှုတွင် နိုင်ငံခြား ထောက်ပံ့ကူညီမှု၏ အပြုသဘော ဆောင်သော ပံ့ပိုးမှုများဟု ၎င်းတို့ယူဆသည့် အရာများကို မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ ဤတွင် ဖော်ပြထားသော ဥပမာများသည် တစ်သီးပုဂ္ဂလအမြင်များနှင့် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်သူများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ လေ့လာဆန်းစစ်သူများနှင့် အလှူရှင်များ ပါဝင်သော အများစုအမြင်များကို ထင်ဟပ်ပါသည်။

- **အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းရည်။** ၁၀ နှစ်ကျော်ကာလအတွင်း CSO များအကြား အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အသိပညာနှင့် စွမ်းရည် တိုးတက်မှုသည် ကဏ္ဍတိုင်းနီးပါးနှင့် သီးခြားအထူးပြုအုပ်စုများအတွင်း၌ အားကောင်းသည်ဟု ဖြေဆိုသူများမှ ယူဆကြသည်။ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင် တစ်ဦးက “ဒါက အမျိုးသမီး၊ လူငယ် နဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကိစ္စရပ်တွေမှာ JPF ရဲ့ အောင်မြင်မှုပါပဲ။ အရမ်းကို အားတက်စရာကောင်းပါတယ်” ဟု မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။ ကမ်းလက်နှင့် ပေါင်းစည်း ကဲ့သို့သော အခြားအစီအစဉ် များက အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းနှင့် လူငယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် သိသာထင်ရှားစွာ ပံ့ပိုးမှုပြုနိုင်ခဲ့သည်။
- **အမျိုးသမီးပါဝင်မှုနှင့် ကွန်ရက်များ။** ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အမျိုးသမီးတန်းတူညီမျှမှုနှင့် ပါဝင်မှု စံသတ်မှတ်ချက်အသစ်များကို ချမှတ်နိုင်ခဲ့ပြီး အချို့အစုအဖွဲ့များက အဆိုပါစံနှုန်းများအတိုင်း မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သော်လည်း အခြေခံမူများကို အုတ်မြစ်ချနိုင်ခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများအတွက် ရန်ပုံငွေ ယာထားချက်များရှိခြင်းက ပိုမိုအားကောင်းခိုင်မာသော ကွန်ရက်များနှင့် ၎င်းတို့ကြား အပြန်အလှန်ထောက်ပံ့ပေးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်မှုများကို ဖြစ်စေခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းမှု မတိုင်မီ ရလဒ်မှာ အစိုးရနှင့် EAO များ အား ပိုမိုကောင်းမွန်သော စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုများ လုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး တရားဝင် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် ယန္တရားတစ်ခုဖြစ်သော CSO ဖိုရမ်အတွက် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု ပိုရှိလာခြင်းဖြစ်သည်။ အနာဂတ် အတွက် အရေးကြီးသော အထောက်အပံ့များဖြစ်သည့် အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဗျူဟာပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုကိုလည်း ပံ့ပိုးခဲ့သည်။ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခက်အခဲများကြောင့် အမျိုးသမီးအဖွဲ့အားလုံး အနေဖြင့် နိုင်ငံရေးတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်နိုင်မှုရှိခဲ့သော်လည်း ကြီးမားသောတိုးတက်မှုရှိခဲ့ပြီး ဂျန်ဒါ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှု ကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှု အသစ်များ ပေါ်ထွက်လာခဲ့ သည်ဟု ဖြေဆိုသူအချို့က ဖြေကြားခဲ့သည်။
- **စေ့စပ်ညှိနှိုင်းသူများ။** အချို့က ပိုပြီးလုပ်နိုင်ခဲ့သည်ဟု ယူဆသော်လည်း EAO အချို့တွင် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများအတွက် ကောင်းစွာ ပြင်ဆင်နိုင်သော၊ အဖွဲ့အလိုက်အလုပ်လုပ်နိုင်ပြီး ကွဲပြားသော ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှု အခြေအနေအမျိုးမျိုးကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ပိုမိုအားကောင်းသော စေ့စပ်ညှိနှိုင်းသူများ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ဤ EAO များ၏ လူငယ်ခေါင်းဆောင်သစ်များသည် ယုံကြည်မှုနှင့် အသိပညာများ တိုးလာခဲ့သည်။ အာဏာမသိမ်းမီကာလတွင် JPF ၏ နောက်ဆုံးအကဲဖြတ် အဖွဲ့က တင်ပြခဲ့သည်မှာ “ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးနေသော ပါဝင်ပတ်သက်သူများအကြား ဆက်ဆံရေးများသည် ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်ပြီး ရင့်ကျက်လာသည်ကို ၎င်းတို့အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှု ပြောင်းလဲမှုများကို ကြည့်၍ သိနိုင်သည်။ ကိစ္စရပ်များအပေါ် ရပ်တည်ချက်များကိုသာ ပြောဆိုခြင်းကနေ တရားဝင်အထိုင်အခင်းအ ကျင်းပြင်ပသို့ထွက်၍ ပြဿနာများနှင့် ဖြေရှင်းနည်းများကို မျှဝေခြင်းနှင့် ဆွေးနွေးခြင်းတို့ ပြုလုပ်လာကြ သည်” ဟူ၍ဖြစ်သည်။
- **EAO ၏ စွမ်းရည်။** အာဏာသိမ်းမှု မတိုင်မီတွင် EAO များသည် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးမှုမူဘောင်တွင်း အဓိက အကြောင်းအရာများဖြစ်သော ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဖက်ဒရယ် ဘဏ္ဍာရေးစနစ် များနှင့်ပတ်သက်ပြီး နားလည် မှုမြင့်တက်ခဲ့သည်။ အချို့ EAO များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီတို့ကို နားလည်လက်ခံကျင့်သုံးခဲ့ပြီး ဒီမိုကရေစီယဉ်ကျေးမှု ပိုမိုကျင့်သုံးလာနိုင်စေရန် ကူညီခဲ့သည်။ ဥပမာ ကချင်လူထုက ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်များကို တာဝန်ခံမှုရှိစေရန် ပိုမိုဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြပြီး ဒီမိုကရက်တစ် ပုံဖြစ်သော ကရင်တွင် ဤကိစ္စတွင် ပိုမိုရှေ့တိုးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ တရားဝင်နယ်မြေများရှိသည့် EAO များအနေဖြင့် ယခုအခါ ၎င်းတို့၏ ကတိစကားများ အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်၊ ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးရန်၊ လူမှုသဘောတူညီမှု ရှိရန်နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုတို့ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်လာသည်။
- **ဆက်ဆံရေး နှင့် ဆက်သွယ်ရေး။** လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် အဖွဲ့များနှင့် မထိုးထားသည့်အဖွဲ့များ အပါအဝင် EAO များကြား ဆက်ဆံရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးများ ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန် ပံ့ပိုးမှုများက ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ NCA လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း မပေါ်လွင်ခဲ့သည့် ဤတိုးတက်မှု၏အထောက်အထားမှာ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) နှင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ (NUCC) တို့ ပေါ်ပေါက်လာ မှုဖြစ်သည်။ ပြဿနာ အများအပြားရှိသော်လည်း အချင်းချင်း ပံ့ပိုးကူညီရန် အတူတကွ ဆောင်ရွက်နေကြဆဲဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးမှတ်စုများ

1. ဤအလှူရှင် တစ်ဦးချင်းစီမှ ပံ့ပိုးသော နိုင်ငံခြားထောက်ပံ့ကူညီမှုသည် ပုံမှန်အားဖြင့် ရှုပ်ထွေးပြီး ရှေ့နောက်မညီသော ဗျူကရေစီ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများ၊ နည်းပညာဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်များ နှင့် နိုင်ငံရေးအကျိုးစီးပွားများ ပေါင်းစပ်ပုံဖော်ထားသည်။ အထောက်အပံ့ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ်များအကြား ကြီးမားသော မတူကွဲပြားမှုရှိလေ့ရှိသော်လည်း သတင်းအချက်အလက်ကို အကဲဖြတ် စိစစ် ပြီးသောအခါ သတ်မှတ်ပြီးသား ပုံစံအချို့ ပေါ်လာလေ့ရှိသည်။
2. OECD က တရားဝင်ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အပံ့ကို စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ လူမှုပူလုံရေးတို့အတွက် ရေးဆွဲထားသည့် အစိုးရ ထောက်ပံ့ကူညီမှုဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုသည်။ စစ်ရေးနှင့်ဆိုင်သော ချေးငွေနှင့် ခရက်ဒစ်များကို ဖယ်ထုတ်ထားသည်။ OECD (၂၀၂၃)၊ “Net ODA” (ညွှန်းကိန်း)၊ <https://doi.org/10.1787/33346549-en>၊ ၂၀၂၃ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ရယူခဲ့သည်။
3. OECD data from Thomas Carr (2018), *Supporting the Transition: Understanding Aid to Myanmar Since 2011* (The Asia Foundation).
4. မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ အသင်းဝင် ဖြစ်ခဲ့သည်။
5. မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရခိုင်ပြည်နယ် ကမ်းရိုးတန်းရှိ ဆိပ်ကမ်းတစ်ခုသို့ တရုတ်နိုင်ငံမှ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပို့ကုန်လှုပ်လှော်မှု သွယ်တန်း တည်ဆောက်မှုသည် နောက်ဆုံးတွင် ပြီးစီးခဲ့ပြီး အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာသို့ လက်လှမ်းမီရောက်ရှိမှု တိုးတက်စေရန်အတွက် ရေရှည်အစီအမံ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာနှင့် မြန်မာအပေါ် တရုတ်၏ စိတ်ဝင်စားမှုနှင့် ပတ်သက်၍ Bertil Lintner (2019), *The Costliest Pearl: China's Struggle for India's Ocean* (London: Hurst) ကို ကြည့်ပါ။
6. မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အစောပိုင်း နိုင်ငံတကာ အကူအညီများဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုအတွက် David Steinberg (1992), “The Role of International Aid in Myanmar's Development,” *Contemporary Southeast Asia* 13(4) ကို ကြည့်ပါ။
7. ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် တပ်မတော်က ကိုးကန့်ဒေသကို သိမ်းယူခဲ့မှုက တရုတ်နိုင်ငံသို့ ခုခံကူညီမှုများအပြား အစုလိုက်အပြုံလိုက် ပြောင်းရွှေ့မှုကို ဖြစ်စေခဲ့ပြီး မြန်မာ-တရုတ်ဆက်ဆံရေးကို ထိခိုက်စေခဲ့သည်။
8. Adam Burke, et al. (2017), *The Contested Areas of Myanmar: Subnational Conflict, Aid, and Development* (The Asia Foundation), p. 45.
9. ဒေတာအချက်အလက်အပြည့်အစုံကို <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=crs1> တွင် ရယူနိုင်သည်။ [၂၀၂၃ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ရယူခဲ့သည်။]
10. Mary Anderson (1999), *Do No Harm: How Aid Can Support Peace—or War* (Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers).
11. Thania Paffenholz (2005), “Peace and Conflict Sensitivity in International Cooperation: An Introductory Overview,” *International Politics and Society*, 4: 63–82.
12. OECD (2001), *Helping Prevent Violent Conflict: Part I: Helping Prevent Violent Conflict: Orientations for External Partners; Part II: Conflict, Peace, and Development Cooperation on the Threshold of the 21st Century, The DAC Guidelines*, (OECD).
13. ၂၀၁၇ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အထိ ဂျပန်နိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံနယ်စပ်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၃၈၀ ခန့် ကတိကဝတ် ပြုခဲ့ပြီး ၂၀၁၇ ခုနှောင်းပိုင်းတွင် UNOPS သို့ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄.၂ သန်းခန့်ကို ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် တိုက်ရိုက်ပံ့ပိုးရန် ပေးခဲ့ သည်။
14. အဖွဲ့ဝင်မဟုတ်သည့် တရုတ်နိုင်ငံသည် ဤဒေတာတွင် မပါဝင်ပါ။
15. The Nippon Foundation (2021), *Projects in Myanmar* (The Nippon Foundation Group).
16. Desmond Molloy (2019), *A Hybrid Asian Way to Do Peacebuilding: Sustained Incremental Trust Establishment and Support (SITES)*, Yohei Sasakawa, *Special Envoy of the Government of Japan for National Reconciliation in Myanmar and The Nippon Foundation in Myanmar, 2012–2019*, Working Paper (unpublished), Nippon Foundation.
17. Yuzuki Nagakoshi (2020), “Japan and Myanmar's Toxic Friendship,” *The Diplomat*, January 15.
18. OECD Creditor Reporting System.
19. See Adam Burke et al. (2017), *The Contested Areas of Myanmar: Subnational Conflict, Aid, and Development* (The Asia Foundation), Ch 3. Also Matthew Zurstrassen (2020), *A Review of the Myanmar National Community Driven Development Project in Conflict-Affected Contexts* (World Bank).
20. See Dan Seng Lawn (2022), *Conflict and Development in the Myanmar-China Border Region* (XCEPT).
21. NCA အပိုဒ် ၉ နှင့် ၂၅။
22. While the Nippon Foundation has six areas of support in Myanmar—peacebuilding, education, human resource development, agriculture, healthcare, and support for people with disabilities—this table represents only peacebuilding.
23. See, for example, Michael Pug (2005), “The Political Economy of Peacebuilding: A Critical Theory Perspective,” *International Journal of Peace Studies*, 10(2), Autumn/Winter: 23–42; and Oliver P. Richmond and Jason Franks (2009), *Liberal Peace Transitions: Between Statebuilding and Peacebuilding* (Edinburgh University Press).
24. See Teresa Almeida Cravo (2018), “Peacebuilding, Assumptions, Practices and Critiques,” *ASPJ Africa & Francophonie—1st Quarter 2018*, for an articulation of key criticisms of the model.
25. See, for example, Donald L. Horowitz (2001), *Ethnic Groups in Conflict, Updated Edition With a New Preface* (California: University Press); Benjamin Reilly (2001), *Democracy in Divided Societies* (Cambridge: University Press); Matthijs Bogaards (1998), “The favourable factors for consociational democracy: A review,” *European Journal of Political Research*, 33 (June): 475–496.; Rudy Andeweg (2000), “Consociational Democracy,” *Annual Review of Political Science*, 3 (June): 509–536; cited in Jacques Bertrand, Alexandre Pelletier, and Ardeth Maung Thawngmung (2021), *Winning by Process: The State and Neutralization of Ethnic Minorities in Myanmar* (Ithaca and London: Southeast Asia Program Publications).
26. ဥပမာ စစ်တပ် ထိန်းချုပ်ထားသော ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနမှတစ်ဆင့်။
27. See World Bank (2018), *Pathways for Peace: Inclusive Approaches to preventing Violent Conflict* (Washington, D.C.: World Bank).

28. On asymmetry, see Liz Phillipson (2005), “Engaging Armed Groups: The Challenge of Asymmetries,” *Accord*, 16 (May); C. R. Mitchell (1991), “Classifying Conflicts: Asymmetry and Resolution,” *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 518 (Nov.): 23–38.
29. For more detail, refer to Reflection 1 in paper 1 of this series, *The Context for Building Peace: Entrenched Challenges and Partial Reforms*.
30. ဝေဖန်မှုများသည် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ဦးတည်ပြုလုပ် ခဲ့သော်လည်း ဤကဏ္ဍများသည် တိုးတက်လာခဲ့သည် ဟု အစီရင်ခံစာ က နောက်ပိုင်းတွင် ဖော်ပြထားသည်။ See Matthew Zurstrassen (2020), *A Review of the Myanmar National Community Driven Development Project in Conflict-Affected Contexts* (Washington DC: World Bank). See also Rachel Nadelman et al. (2019), *Citizen Engagement: An Independent Review of the World Bank’s Commitments in Design and Practice in Myanmar* (Accountability Research Center).
31. Yun Sen (2016), “Aung San Suu Kyi’s Visit to Beijing: Re-calibrating Myanmar’s China Policy,” Transnational Institute website, August 16, (Amsterdam: Transnational Institute).
32. Zaw Zaw Htwe (2019), “China Gives \$1 Million to Myanmar for Peace Process,” *The Irrawaddy*, November. 8.
33. Prashanth Parameswaran (2015), “China Derailing Myanmar Peace Talks: Top Negotiator,” *The Diplomat*, October. 9.
34. Yun Sen (2017), *China and Myanmar’s Peace Process* (Washington, D.C.: United States Institute for Peace).
35. Information from multiple sources, including two interviews with specialists on China-Myanmar relations.
36. တရုတ်ရေးကျွမ်းကျင်သူနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု၊ ၂၀၂၃ခုနှစ် မေလ ၃၀ရက်။
37. ဥပမာ ငြိမ်းချမ်းရေးအထောက်အကူပြုအဖွဲ့သည် တရုတ်သံရုံးသို့ နောက်ဆုံး သတင်းများ ဆွေးနွေးရန်အတွက် ပုံမှန် သွားရောက်ခဲ့သည်။ နောက်တွင် ဆွ ဝစ်ဇာလန်သည် ရုက္ခိုဋ်တပ်တော်နှင့် အတိုင်းအတာတစ်ခု အထိ ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။
38. အလှူရှင် တစ်ဦးနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု၊ ၂၀၂၃ခုနှစ် မတ်လ ၇ရက်။
39. Lex Rieffel and James W. Fox (2013), *Too Much, Too Soon? The Dilemma of Foreign Aid to Myanmar/Burma* (Nathan Associates).
40. အောက်တွင် အပြုသဘောဆောင် သော တိုးတက်မှုများရှိခဲ့သည် ဥပမာ မြေပြင်တွင် ခေါင်းဆောင်များကြား ယုံကြည်မှုတိုးလာခြင်းနှင့် တပ် ပြောင်းရွှေ့မှုများနှင့် အရပ်သား များအား မတရားပြုခြင်းကဲ့သို့သော အောက်ခြေအဆင့် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းလာနိုင်ခြင်း
41. ဤစာစဉ်တွဲ၏ ပထမစာတမ်းတွင် အသေးစိတ်အချက်အလက်များပါဝင် သည်။
42. ဤတွင် ဥပမာပေးခဲ့သော ကိစ္စရပ်မှာ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) နယ်မြေ ကော့ကရိတ်တွင် စစ်တပ်က ဆက်လက် လမ်းဖောက်လုပ်ခြင်း ပြုလုပ်မှု ဖြစ် သည်။ KNU နှင့် သျှမ်းပြည်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကောင်စီ တို့ NCA တွင်ပါဝင်မှုကို ဆိုင်းငံ့လိုက် သောအချိန်တွင် ဤသည်ကို နိုင်ငံရေး အဆင့်တွင် ဆွေးနွေးရန် အခွင့်အလမ်း မရှိတော့ပါ။ ထိုအချိန်တွင် ဗိုလ်ချုပ် ကြီးရာပြည်က ၎င်းတို့ကို ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရေး စကားပိုင်း သို့ ပြန်လည် ရောက် ရှိရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ JMC အဓိက ပြဿနာများကို ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်နိုင်သည့် အလားလာရှိသည့် ဖြစ် ရပ်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ဖြေရှင်းမှုဖြစ်နိုင်သည့် လမ်းကြောင်းများဖြစ်သည်။
43. အလှူရှင်နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု၊ ၂၀၂၃ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်။
44. ဥပမာ ပြည်ထောင်စုငြိမ်း ချမ်းရေးညီလာခံ၊ ဒိုင်ယာလော့များနှင့် ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးပွဲများတွင် EAO များပါဝင်မှုကို ပံ့ပိုးရန်အတွက် ရန်ပုံငွေ ပမာဏ အများအပြားကို အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှတဆင့် ပံ့ပိုးခဲ့သည်က ယင်း အဖွဲ့ကို EAO ဘက်သားအဖြစ် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ အထူးသဖြင့် အစိုးရက ထင်မြင်ယူဆခဲ့သည်။ အဖွဲ့စည်းတစ်ခုမှတဆင့် ရန်ပုံငွေပမာဏအများအပြား ပံ့ပိုးပေးခြင်းသည် နိုင်ငံတကာရန်ပုံငွေများကို စီမံခန့်ခွဲရန် အတွက် လိုအပ် သော ဗျူရိုကရေစီနှင့် စီမံရေးဆိုင်ရာ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများကြောင့် အဖွဲ့၏ စွမ်း ရည်နှုန်းအလေးထားဆောင်ရွက်ရာတို့ကို လမ်းလွဲစေမည့် အလားလာလည်းရှိ သည်။
45. Women’s representation among EAOs was higher than that of the NLD and the Myanmar military, see Åshild Kolås and Leitanthem Umakanta Meitei (2019), *Women in ethnic armed organizations in Myanmar: Numbers and narratives*, GPS Policy Brief no. 1 (Oslo: PRIO).
46. See for example Bill Davis and Kim Jolliffe (2016), *Achieving Health Equity in Contested Areas of Southeast Myanmar* (The Asia Foundation); and Kim Jolliffe and Emily Speers Mears (2016), *Strength in Diversity: Towards Universal Education in Myanmar’s Ethnic Areas* (The Asia Foundation).
47. ပဋိပက္ခ ဆင်ခြင် ရှောင်ရှားနိုင်မှု သည် အခြေအနေတစ်ခုတွင် ထောက်ပံ့ ကူညီမှုသည် မရည်ရွယ်ပဲ အပျက်သဘောဆောင်သည့် သက်ရောက်မှုများ ကို လျှော့ချရန် နှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရေး ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှု များမှတဆင့် ဖြစ်နိုင်သမျှ နေရာ တိုင်းတွင် ပဋိပက္ခအပေါ် အပြုသဘောဆောင်သော လွှမ်းမိုးမှု ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်မှုစသည်နည်းလမ်း များဖြင့် ပဋိပက္ခကို မည်သို့ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက် ရမည်ကို နားလည်လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းကို ရည်ညွှန်းသည်။ CDA website.
48. On denying inconvenient conflicts, see Martha Caddell and Helen Yanacopulos (2006), “Knowing but not knowing: conflict, development and denial,” *Conflict, Security & Development*, 6(4): 557–579.
49. See for example Tom Kramer, Simon Richards, and Kyaw Nyunt Sein (2018), *Experiences and Lessons Learned from the 3MDG Strategy to Operate in Conflict Affected Areas, Final Report* (3MDG).
50. UNFPA Evaluation Office (2016), *Evaluation of UNFPA support to population and housing census data to inform decision-making and policy formulation 2005–2014, Myanmar Country Case Study* (UNFPA), p. 83. See also International Crisis Group (2014) *Counting the Costs: Myanmar’s Problematic Census*, May, (ICG); and Mary P. Callahan (2017), “Distorted, Dangerous Data? ‘Lumyo’ in the 2014 Myanmar Population and Housing Census,” *Journal of Social Issues in Southeast Asia* 32(2), pp. 452–478.
51. ဥပမာ EAO စေ့စပ်ညှိနှိုင်းသူများနှင့် အကြံပေးအရာရှိများသည် ဆွေးနွေးပွဲ များအတွက် ပြင်ဆင်ရန် ပရင်တာများနှင့် မိတ္တူကူးစက်ကဲ့သို့သော အခြေခံ ရုံးသုံး ပစ္စည်းများကိုပင် အသိ အရပ်ဘက်မိတ်ဆွေများထံမှ ငှားရမ်းသုံးစွဲခဲ့ ရကြောင်း ပြောခဲ့သည်။
52. မှတ်တမ်းတင်ရန်မှာ JPF သည် အတည်ပြုခြင်းဖြစ်စဉ် တစ်ခုလုံးကို ဖြတ်စ ရာမလိုသည့် အသေးစားထောက်ပံ့ငွေများသုံးခြင်းဖြင့် မြန်ဆန်ပြီး ပြုလွယ် ပြောင်းလွယ်သော ၎င်း၏လုပ်ငန်းစဉ် အပိုင်းကို ပေါင်းစည်းအသုံးပြုရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့သော အသေးစားထောက်ပံ့မှုများသည် နိုင်ငံရေးအရအကဲဆတ်မှု အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည့်အတွက် ဘုတ်အဖွဲ့အဆင့် တွင် အချိန်ယူ၍ သေချာ ဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ခဲ့သည်။

53. Karen Peace Support Network (2014), *Critique of Japan International Cooperation Agency's Blueprint for Development in South-Eastern Burma (Myanmar) Full Report [Karen Language]* (Burma News International).
54. Nordic Consulting Group (2018)၏ *Mid-term Review of the Myanmar Joint Peace Fund* ကိုကြည့်ပါ။ ဘုံယန္တရားပြင်ပ တစ်ဖွဲ့ချင်း အလိုက် လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ယင်းယန္တရားများအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပြီး ပြောင်းလဲနေသော အခြေအနေများကို ဗျူရိုကရေစီ များပြားသော ကြီးမားသော ရန်ပုံငွေ ထက် ပိုမိုမြန်ဆန်စွာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဤ ထပ်ဆင့်လမ်းကြောင်းများသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရန် လိုအပ်သည်။ အပြုသဘောဆောင်သည့် ဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ ဥပမာ PSF မှ JPF သို့လွှဲပြောင်းသောကာလ အတွင်း ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှု နှောင့်နှေးခြင်းများကြောင့် အစီအစဉ်များ ရပ်နားရခြင်းကိုကာကွယ်ရန် ဤယန္တရားများကို တည်ဆောက်ခဲ့သည်။
55. ဤဘေးကျပ်နံ့ကျပ်ဖြစ်မှု၏ ဥပမာကောင်းတစ်ခုမှာ NCA လက်မှတ်မထိုးသော အဓိကအဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်သည့် KIA၏ အကြံပေး ဌာနဖြစ်သော ကချင်နည်းပညာဆိုင်ရာအကြံပေးအဖွဲ့ကို ပံ့ပိုးရန်ကြိုးစားခဲ့သော JPF ၏ အတွေ့အကြုံတွင် မြင်နိုင်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးပေးနိုင်ခဲ့သော်လည်း အလွန်ကြာမြင့်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်း လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည်။
56. တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု၊ ၂၀၂၃ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၈ရက်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် EAO များ၏ ရေရှည် အကြံပေးများမှာ အချင်းချင်း ကောင်းစွာ ပိုမိုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လာနိုင်သည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။ Nordic Consulting Group (2018)၏ *Mid-term Review of the Myanmar Joint Peace Fund*, note 55 တွင် ကြည့်ပါ။ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် နိုင်ငံတကာ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်ရေး NGO များသည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ *Statement of Intent of Complementarity for Independent Mediation Support Organizations* ကိုလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။ သို့သော် တကယ့်လက်တွေ့တွင် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းများမှာ ကွဲပြားခဲ့သည်။
57. ခြင်းချက်များတွင် ကမ်းလက်အစီအစဉ်အောက်ရှိ အစပြုလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များစွာနှင့် JPF မှ အတိုင်းအတာ အနည်းငယ်ပါဝင်သည်။
58. အထောက်အပံ့ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် ကချင်ပြည်နယ်တွင် နေရပ်စွန့်ခွာလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအတွက် “durable solutions” (“တာရှည်ခံဖြေရှင်းနည်း”) များကို အလေးထားဆောင်ရွက်နေချိန်တွင် သုံးထပ်ကွမ်း (triple-nexus) အယူအဆကို အသုံးပြုခဲ့ သည်။ သို့သော် NCA လုပ်ငန်းစဉ်၏အစိတ်အပိုင်းများနှင့် အခြားငြိမ်းချမ်းရေးကြိုးပမ်းမှုများကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ ပေါင်းစည်း အသုံးပြုမှု နည်းပါးခဲ့သည်။
59. See Martin Smith (2019), *Arakan (Rakhine State): A Land in Conflict on Myanmar's Western Frontier* (Amsterdam: Transnational Institute).
60. ထိုအချိန်တွင် လူမှုသဟဇာတချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းသည် မသင့်လျော်ကြောင်း နောက်ကျလွန်းပြီး ရက္ခိုင့်တပ်တော်နှင့် ဗဟိုနှင့် ၎င်းတို့ဆက်ဆံရေးတို့နှင့် ဆက်စပ်နေသော ထင်ရှားသည့် နိုင်ငံရေးသွင်ပြင်ကို လွတ်သွားခဲ့ကြောင်း ဖြေဆိုသူ တစ်ဦးမက မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။
61. ဥပမာများတွင် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း နမ္မတူနှင့် လားရှိုးရှိ UNOPS မှစီမံခန့်ခွဲသော အလှူရှင်အများအပြားက ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးသည့် NGO အစီအစဉ်များ ပါဝင်သည်။